

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Jónásf-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSEI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:
A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/3 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Pálffy János tanítása.

Budapest, október 12.

(8.) Az érdeméről már volt szó ezen a helyen; szólunk most a tanításáról annak a korszakosan nagy cselekedetnek, amelylyel idősb gróf Pálffy János tegnapelőtt helyet foglalt a magyar nemzet legnagyobb jötevői között. Szól ez a tanítás azoknak, akiknek gróf Pálffy János nagyon illetékes tanítómesterük, mert közéjük való, köztük is a legelső közt; a legnagyobb rang és a legnagyobb vagyon urainak, az arisztokráciának és a plutokráciának. Amit mi annyiszor leirtunk minden eredmény nélkül, azt talán nem hiába mondja el most gróf Pálffy János. Az ő cselekedetének szava legyőzi talán az ellenálló erejét annak az eddig áttörhetetlen ércfalazatnak, amelyen nem birt eddig keresztülhatolni a társadalmi lelkiismeret szava. Abból a nagy cselekedetből ezek az igazságok hangzanak ki:

A magyar társadalom tagozatai közül a középosztály az, amely egymaga hordja a vállán a nemzeti és társadalmi kötelességek minden terhét. Minden közcélú intézményt, mindent, ami a nemzeti kulturát, a jótékonyt és a társadalom egyéb feladatait szolgálja, a magyar középosztály hozott létre, a magyar középosztály tart fenn. Hogy vannak kulturális egyesületek, emberbaráti intézetek, humánus egyesületek, azt a középosztálynak köszönhetjük. Mindaz, amiben a magyar társadalom ereje és kötelességtudása megnyilvánul, egyedül a középosztály műve. A magyar közép-birtokos, honorácior, iparos és kereskedő-osztály együtt képviseli a tevékeny magyar társadalmat. Akik ennek a tevékenységnek a vezetésére volnának hivatva, azok páholyból nézik az egész világot, amely körülöttük él, dolgozik, szenved és küzdök. Talán gondolnak is

néhá reá, hogy milyen jó dolog, ha az ember mindezt csak úgy nézheti és aztán pontot tesznek. Hogy ez a szerencsés helyzet mi mindenre kötelezi őket, azt nem érzik, nem tudják, vagy nem akarják tudni. A születésnek és vagyonnak csak előnyeit érzik, kötelességeit nem. A dolgozó és áldozó magyar társadalmat magára hagyják azok, akiknek egyéb dolguk nem is volna az áldozatnál. A munkának is, az áldozatnak is egész súlyát azok viselik, akiknek a munka is áldozat, s akik munkájuk keserves díjából kénytelenek az áldozatfillért elszakítani. Akik elméjüket és karjukat állítják a nemzeti és emberbaráti célok szolgálatába, azoknak kell az erényüket is megnyitni. A kötelességteljesítésnek természetes megoszlása nálunk ismeretlen. Arány semmiben sincs. Mi, akik nem vagyunk olyan dusak és előkelők, hogy születésünk és vagyonunk jogán élvezhessük az élet minden kellemességét; mi, a társadalmi pozícióval együtt a kenyérért is küzdő polgáreberek: mi vállalunk, mi cipelünk minden kötelességet, amit reánk ró az, hogy emberek vagyunk és magyarok vagyunk. Azok a boldogok, akik aranghideg magaságából és a vagyon aranyhegyei közül néznek le reánk: semmit, de semmit nem vállalnak, nem tesznek, nem áldoznak.)

Ez nem tulzás. Hogy volt egy Kun Kocsárd, aki százezreket adott, hogy van egy Zichy Jenő, aki százezreket ad kulturális célokra; hogy van még egy-két mágnásunk, aki érzi a rang és vagyon nemes kötelességét, az ilyen kivétel nem gyengíti a rideg szabályt. Hát a pénzarisztokráciával hogy állunk? A Rökl Sziárdok, a Machupok, Taub Salamonok polgáreberek, a Semsey Andorok a középbirtokosság sorából kerültek elő. A szédítően nagy vagyonok urai, az igazi pénzarisztokraták, a születési arisztokrácia erkölseit utánozzák ebben is. A két-

féle nagytőke, amelynek a vetélkedése most olyan nagyon aktuális, rokon egymással a lelketlenségben is. Nem hiába mondjuk mi, hogy testvérharc ez a nagy háborúság. Ime, hiszen most is meghalt egy nagy, hatalmas milliomos, aki egy fillért sem hagyott köz-célokra. Kegyetlenség ezt így leírni? Hát a nagyuraknak, a büszke főnemeknek és parvenü-gőgtől majd szétpattanó pénzbáróknak egész élete nem-e egy nagy lelketlenség?

Ej, ne csürjük-csavarjuk a dolgot: ami más, boldogabb országokban a nemzet erejét jelenti, az nálunk nemzeti szerencsétlenség. Másutt az erős, gazdag arisztokrácia, a munkával és szerencsével fölkapaszkodott plutokrácia nivellálni igyekszik azt a gazdasági bajt, amelyet a tőkének kevés kézben való felhalmozódása jelent. Érzik, hogy az igazságnak tartozik vele, s az aránytalanság kiegyenlítésén fáradozik, ha másért nem, hát egészséges önzésből. Hiszen a születési előjogoknak is, az aránytalan vagyontömegeknek is szükségük van arra, hogy a jogokkal járó kötelességeket is gyakorolják és a vagyonnal járó hatalmat a köz javára is értékesítsék. Ahol a rang és a vagyon urai eleget tesznek vezető szerepüknek a közéletben, a társadalmi mozgalmakban, a nemzeti termelésben, ott kevésbé kell félni az egyenlőtlenségek által felidézett ellentétek kitörésétől. Ahol tehát lelke nincs a rangnak és a pénznek, ott van legalább esze. Nálunk se esze, se lelke.

A középosztály tesz nálunk mindent. A középosztály dolgozik. Az visel nobile officiumot és rosszul fizetett, terhes hivatal. Az gyakorolja a jótékonyt. Az szolgálja a nemzeti művelődést tudással, tettel és áldozattal. Holott az állam által reá rótt közterhekben is aránytalanul osztozik a nagy vagyoni erőkhöz képest, amelyeket egészen nem ér utól

TÁRCA.

Gummi-rádlér.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: *Ábrányt Emil.*

— Beszéljünk a perzsa sahról!
— Más témát kérek! Mit érdekel engem egy fél-barbár, aki hangosan társalog a színházban (vulgo: neveletlenül viseli magát); élvezi a zongora-verklit, az arisztont, a Bécsi kerinyőt és félóra múltán megújja *Lohengrint*, a század leg-szebb operáját; másfél órát tölt a fürdőszobájában és soha egy okos könyvet nem olvas; nem néz meg semmit, ami művészet és tudomány, de halálosan belészeret a budapesti lovas konstáblerbe. Kell az ördögnek ez a keleti despotá, aki kéjgazdagsággal tölti az életét, amíg alattvalói nyomorognak és éh-tífuszban pusztulnak el az utcán, a szemetet, mint a gazdátlan kuttyák.

— De végre is sok pénzt hagyott nálunk és nagy reklámot csinált Budapestnek, amikor a világ legszébb városának nevezte.

— Szeretném, ha angolok, franciák és olyan emberek mondanák ezt, akiknek több az izlésük, mint a perzsa sahnak. Nem lehetetlen, hogy a sahn azért volt úgy elragadtatva Budapesttől, mert nálunk ázsiai állapotokat talált. Vagy nem ázsiai modorban viselkedett-e a rendőrség, amikor drabantjaival megtöpte az utcákat, tereket; kordonokat vonatott több kilométer hosszúságban és óraszámra megszüntette a közlekedést, megállította utjukban a dolgos, komoly embereket, hogy ez a kedves, nagy baba, ez az operette- király sétakocsikázassék és balettel nézni az Operába mehessen? Ilyen ember ilyen megkülönböztetett figyelemhez csak Ázsiában és Budapestben jut. Csak Ázsiában és Budapestben túri el a közönség,

hogy a policáj turáni arcátlansággal gyötörje, rendszabályozza ilyen rendjel-spriccelő automaták miatt! Párisban és az igazán művelt nyugat nagy városában bezzeg oda se néztek neki!

— Mondhat akármit: rettenetesen mulatságos volt!

— Ön mulathatott rajta. Ha láttam, hogy a közönség rohan a színházakba és a tudósítók hasábotkat irnak minden modulatáról: szomorúság fogott el. Eszembe jutott: jött volna hozzánk egyszer *Renan*, *Schopenhauer*, *Nietzsche*, jöttek volna a világ legnagyobb gondolkozói és hirdették volna, hogy jelen lesznek valamelyik színházi előadáson — vajjon hány ember törtéte volna magát, hogy bejusson teljes gálában a nézőtérre? Vajjon kaptak volna-e hétszámra hasábos tudósításokat a riporterektől? Ej, ne is beszéljünk erről!

— Jó, hát ne beszéljünk. Ma ön tulságosan morózus. Beszéljünk szebb tárgyról. Beszéljünk idősb gróf Pálffy Jánosról. Mit szól a három milliós alapítványhoz?

— Gyönyörű áldozatkészség! Hatvan elszegényedett gentry-család gyermeke iskolához, kenyérhez jut. De a többi?

— Talán itt is feketén lát?

— A középosztálynak ilyen módon való megmentésében nem bizom. Magyarország nem alakulhat át óriás tápláló intézetté, hogy a középosztályt kitartsa. A középosztály mentse meg magát a saját emberségéből: mondjon le a haszontalan gőgről, az uri lustaságról; dolgozzék; tanuljon ipart és kereskedelmet; legyen vállalkozó, ügyes, energikus; vegye föl magába minden vonalon a modern szellemet; küzdje föl magát vagyonos állásra alapítvány, internátus nélkül az élet szabad iskolájában! Nézzen végig a mostani generáción, a mostani gentry szokásain, felfogásán, érzületén, előítéletein és mondja igaz lelkére: hány millió koronára volna szükség, hogy megmentsünk minden nemes familiát az elzűlés-től, a koldusbotra-jutástól?

— Nézetem szerint...

— Apropos: középosztály! Elmondok önnek egy történetkét Bács Elemérről, a középosztály egyik tipikus gavalléjáról. Sokat ismertem hozzá hasonlótl. Ma is százával járnak az utcán és nimbusz van a fejük körül. Valóságos ideálok a mi nemes társadalmunkban. Ha szkeptikus vagyok: ezek a Bács Elemérek az okai.

Bács Elemért enni való kedves gyerekek tartották klubban, szalonban, vendéglőben és mindenütt, ahol megfordult.

Mondják, hogy a legtöbb emberben (külön-féle apró passziók mellett) lappang valami főszenvedély. Idővel, ha nem vigyáz magára, kitör belőle és fátumává lesz. Hányféle főszenvedély van, tollal le sem írható. Bor, kártya, asszony, tósz, szónoklat, versírás, politika, börze, zsoke-kultusz és több ehhez hasonló hány embert pusztított el: Isten a megmondhatója. Némely embernek az a főszenvedélye, hogy elvesztett nadrággombokat keres az utcán. Molière vicomtjeának az volt a főszenvedélye, hogy kutakba köpdösött és nap-hosszat nézte a víz karikáit. Kantnak az volt a főszenvedélye, hogy reggeltől estig filozofált. És Bács Elemérnek az volt a főszenvedélye, hogy reggeltől estig — gummi-rádlerezett.

A gummi-rádlér kellemes dolog és uri mulatság. De hogy valaki értsen hozzá, oda nem elég a pénz. Oda első sorban született előkelőség kell. Nyárszpárgár is ülhet gummi-rádléres bérkocsin, sürgős dologban járó utazó úgynök is belevetheti magát a gummi-rádlér ruganyos párnái közé. De azok csak *vitelik* magukat. Plebejus agyvelő sohasem értheti meg ezt a finom distinkciót.

A telivér gentlemán már a fölszálláskor megismered. Ehhez fogható csak tiszta uri vér produkál.

A hivatott gavallér nem lép a gummirádlérbe, hanem *belé lejt*. Tartása déleleg; csupa méltóság

a fiskus. De hordja a terhet, fizeti a kényszerű és az önkéntes tributumot is ez a jó, derék, áldozatkész közeposztály jó szível, panasz nélkül, a meddig csak lehet. Sőt tovább is. Mert már nem lehet. Már ma-holnap összeroskadunk. Tul vagyunk már azon a határon, a meddig elmehettünk volna veszedelem nélkül akár a köteles, akár az önkéntes adózásban. Végünk lesz, ha meg nem állunk. És még mindig nem jut eszünkbe megállni. És még mindig nem jut eszünkbe amazoknak, hogy azt mondják:

— Megállj, most én jövök.

Nézzetek a magyar középirtokos osztályt. A pusztulás szélén, eladósodva, idegenül a saját birtokán, nyögve a valódi és hamis társadalmi kötelezettségek terhe alatt. Nézzetek a szellemi munkást, a hivatalnokot, a kereskedőt, az iparost: mind többet ad, mint a miye van, mind többet hord, mint a mennyit elbir. És nézzetek oda az arisztokrácia és a plutokrácia boldog birodalmába. Annijya van olyiknak, hogy el sem bírja és annyit ad belőle, hogy egy koldus is elbirná. És nézzetek a tömegeket odalenn, a nyomorgók, szerencsétlenek százezreit, akiket szerető gondjaiba vett a társadalomnak az a része, amely maga is segítségre szorul. Ki menti meg ezeket, ha ma-holnap elpusztulnak a mentők is?

És jön egy nagyszívű főúr, aki ur is, gazdag is. És ember is hozzá. És kezét nyújtja a roskadozó mentők felé. A közeposztály megmentéséért, ujáteremtéséért hoz fedelmi áldozatot. Segítő kezében milliók vannak. Milliók halája fogadja a milliókat. De a milliók mellett van egy tanítás is. Fogadják el ezt is azok, akiket illet. Bizonyisten rájuk fér.

ORSZÁGGYÜLES.

Budapest, október 12.

Matuska Péter sietve jött vissza Párisból, mintha nagy veszedelmet kellene megelőznie. S mégis csak volt egy kis házszabályvita az előadó-ügy miatt. (Ügy tudniillik minden Magyarországon.) Veszedelem azonban nem volt, miután Matuska megjött és valószínűleg nem lett volna akkor sem, ha nem jön meg. Csak beszéd volt egy pár. Azokat ugyanis el kellett mondani, miután már késküntek rájuk.

Egyébként napirenden: a megrendelések gyűjtésének korlátozása volt.

és mégis csupa könnyűség. A szájról alig rándul, csak a kéz, helyesebben: a kézelő, a mancsetta int egy keveset. Ez az intés a bakon ülő kocsis (maga is gigerli, csak valamivel komikusabb a gazdájánál, mert „uraságtól levett” ruhákat visel) alaposabban informálja, mint a legbővebb magyaránál holmi pugris-ajakról. Azután az elhelyezkedés piratán eleganciája! A hanyag hátrádás! A lábszárak és a lábfejek kecses manővere! Don Juan érzi csábja ölelkezik itt Cromwell puritán férfisságával! Csupa kacérság a csöselékekkel és csupa megvetése mindennek, a mi profanum vulgus!

Bács Elemér ilyen briliáns, nagy tehetségű, Isten kegyelméből való gummirádlerező volt. Biharmegyei jeles családból eredt. Édesapjának a címeres pajzsán kívül volt vagy három-ezer hold földje és egy kis betáblázott adóssága.

A fiú Budapesten uszott át a gimnáziumon. Mint nyolceadista sokszor megeselekedte, hogy gummirádleren jött és gummirádleren rohogott el az iskolából. A tanároknak annyira imponált a gummirádlér, hogy bene maturusát tették az érettségiben, ámbar iszonyu számárságokat mondott a bizottság szemébe.

Egyetemre nem járt, hanem egy ideig otthon kocsikázott, mint a környék legnagyobb gavalléja. Apja halála után pedig (anyja már régebben elhunyt) nagy európai körútra indult, mint gazdag örökös. Elment Párisba, Londonba, Berlinbe, Madridba, Pétervárra, mindenhová; és a gummirádlert úgy tanulmányozta, mint Koeh a tüdővész bacillusát; úgy tanulmányozta, mint a civilizáció fokröfjét.

Arról, hogy a tudomány időközben mennyit haladt, hogy fölfedezések dolgában micsoda roppant eredményeket értek el a természetbuvárok: fogalma sem volt Bács Elemérnek. De azt senki a világon jobban meg nem mondta, hogy mi a különbség a párisi fiáker és a kopenhági fiáker köz; mennyiben hasonlít a berlini droeschke a moszkvai kibitkához?

Az előadón, a visszatért Matuskán kívül, (aki ma mondta egyik legdrágább beszédét) mindössze három szónok jutott ma szóhoz. Nagyon ügyesen beszélt Barabás Béla, nagyon alaposan Frey Ferenc s mikor a kereskedelmi alkalmazottak és magántisztviselők jó híre mellett tört lándzsát, nem minden oppozíció nélkül Mezei Mór, ami azonban csak azt jelentette, hogy az igazság érdekében még népszerűlen hurokat is mert pöngetni. S a maga szempontjából — ez a legérdekesebb — mindhárom (szónoknak) igaza volt. Barabás Béla fején találta a szöveget, mikor azt fejtegette, hogy a kisipar hanyatlásának valamivel súlyosabb oka is van, mint az ügynökök özönlése. Frey Ferencnek is igaza volt, mikor már ettől a javaslatától is remélt egy kis jót a vidéki kereskedelem és ipar érdekében. Viszont a Mezei Mór aggodalma is helyén van, hogy a tervezett törvény várható eredményeinek mérlege nem eléggé megnyugtató és legalább is kérdés, hogy a vidéki kereskedelem esetleges haszna fölér-e az országnak azzal a kárral, melyet a törvény más oldalon okozhat. A maga szempontjából tehát okosan és jogosan beszélt mindegyik szónok s az álláspontok igazsága fölött dönteni: — legalább is korai volna. Mindössze azt konstatahatjuk, hogy a legnagyobb szónoki sikert Mezei Mór érte el az ő briliáns jogi fejtegetéseivel, a legnagyobb szenzációt pedig Barabás Béla az elsikadott törvényjavaslatról való leleplezésével.

A vitát holnap folytatják — és talán valamivel több érdeklődés mellett. A holnapi vita rendjén Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter felelni fog Barabásnak a házalási törvényjavaslatról szóló kérdésére.

A képviselőház ülése október 12-ikén.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Tallián Béla.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Széchenyi Gyula, Hegedűs Sándor, Darányi Ignác, Ploz Sándor.

Elnök: Megnyitja az ülést s bemutatja a beérkezett jelentéseket és teljesírtéseket.

(Póthitel.)

Széll Kálmán miniszterelnök: T. képviselőház! Egy előterjesztést van szerencsém a t. Háznak tenni. (Halljuk! Halljuk!)

Méltóztatnak emlékezni, hogy a folyó évi állami költségvetés tárgyalásánál a belügyi tárca költségvetésének illető szakaszánál azon kijelentést tettem — és a t. Ház ezen kijelentésemet helyeselni méltóztatott — hogy azt az egész összeget, amelylyel a megvénnek ez évi dotációja a költségvetésben a mult

évihez képest felemeltetett, vagyis 550.000 koronát, én nem az ott kijelölt valamennyi célra, hanem tisztán a megyei tisztviselők fizetésének feljavitására fogom fordítani. (Helyeslés.) Abban az összegben, amely e célra felvétellett, egyéb szükségletek fedezése is előzoja volt, tudniillik a megye közigazgatási kiadásainál előforduló egyéb dologi és személyi kiadások több-szükségletének fedezése. Már most, minthogy én az egész összeget a vármegyei tisztviselők dotációjának, illetőleg fizetésének felemelésére fordítottam, ezekre a többszükségekre nem maradt semmi. Én tehát most e célok szükségleteinek fedezésére bátorodom a t. képviselőháztól póthittel kérni, amelyre vonatkozólag előterjeszttem a törvényjavaslatot, amelyben 313.000 koronát kérek póthittel alakjában megszavaztatni. Az idén előterjesztett jövő évi költségvetésben már benne van a mult évi felemelt dotáció, ez is benne van és még emeltet a megyei dotációnak a szükségletét egy bizonyos összeggel, amint ezt a költségvetésben méltóztatik látni. (Helyeslés.)

(Napirend.)

A Ház harmadik olvasásában elfogadja a birto-
kos és gazdatiszt közötti való jogviszonyok szabályo-
zásáról szóló törvényjavaslatot.

Következik a megrendelések gyűjtéséről szóló tör-
vényjavaslat általános tárgyalásának folytatása.

Plocher Győző a házszabályokhoz kér szót s a Ház irományai alapján bizonygatja, hogy ezt a tör-
vényjavaslatot eskakis az igazságügyi bizottság elő-
adja képviselheti.

Rosenberg Gyula azt feleli, hogy az által, mert mint a közgazdasági bizottság előadója, a javaslatot beterveztette, még nem szünt meg az előadói funkció. Az igazságügyi bizottsághoz történt utasítás pedig a miniszter kivánságára történt. Joga volt tehát az igaz-
ságügyi bizottság javaslatát is előterjeszteni, mint a hogy akárhányszor előfordul, hogy a bizottságot nem a megválasztott előadója képviseli.

Matuska Péter, az igazságügyi bizottság elő-
adója bocsánatot kér, hogy tegnap akadályozva volt a megjelenésben. . . .

Hentaller Lajos: Tehát nem ott ült, ahol most Rosenberg!

Matuska Péter előadó: Utórl jött meg az éjjel. Miatán küllődön volt, nem értesülhetett arról, hogy ez a javaslat már most napirendre kerül. A mi magát a tárgyat, az ügy érdemét illeti, teljesen egyetért mindazzal, amit Rosenberg általánosságban a törvény-
javaslatra nézve tegnap előadott. Teljesen egyetért azzal az állásponttal, amelyet a közgazdasági bizot-
ság elfogalt és amelyet az igazságügyi bizottság is magáévá tett, hogy t. i. e. törvényjavaslat közgazdasági szempontból szükséges pótol, hogy ez a törvény-
javaslat nálunk az ipar emelésére nagyon szükséges és hogy attól minden tekintetben jó eredményt várhatunk.

Az igazságügyi bizottság által megszövegezett eltérésekkel a törvényjavaslatot elfogadásra ajánlja.

Barabás Béla: A közgazdasági bizottság véle-
ményét úgy tekint, mintha nem is lenne, tehát nem is foglalkozik vele. Csupán az igazságügyi bizottság jelentéséből önját foglalkozni. Csekélynek tartja az egészet a visszaélésekkel szemben, melyeket a küll-
öldi ügynökök hazánkban elkövetnek. Ausztriában törvény értelmében idegen ország ügynöke megren-

Osszehasonlító utazása tömerek pénzbe került. De legalább azzal a meggyőződéssel tért haza, hogy a világ legelső gummirádlerei Budapesten vannak. Sehol a kocsi nem elegánsabb, sehol a paripák nem tüzeesebbek, sehol a kocsis gyorsabban föl nem fogja, jobban meg nem érti: mit akar a gavalér? A bécsi kocsis nem jobb, csak drágább és szemtelenebb.

A háromezer holdas birtok kezdett uszni, lebegni. De Bács Elemér garsonlakása előtt éjjel-nappal ott állott a gummirádlér, a legsikke-
sebb egész Budapesten. A kocsis maga is olyan dendi volt, hogy össze lehetett volna téveszteni a gazdájával, ha Bács Elemér ült volna fel a bakra és a kocsis a gummirádlerebe.

Bács Elemér otthon volt a legdivatosabb körökben és gummirádleret sokszor fölajánlotta esinos ballerínáknak, énekes divetteknak, akik Elemér urban nagylelkű protektort találtak. Ebédre, vacsorára, reggelire, színházba, klubba, ligetbe, kioszkba gummirádleren hajátotta. Ha lehetett volna, gummirádlerezett volna még a hálószebá-
jában is.

A háromezer holdas birtok uszott, rohamosan uszott, végképpen eluszott.

Bács Elemér egy reggel arra ébredt föl, (keserves ébredés!) hogy ősi birtoka — volt, nincs!

De a gavalér nem azért gavalér, hogy ne tudjon hiteltől is megélni jó darab ideig. A gavalér ebben a tekintetben a naphoz hasonló. Nem mindjárt áll be a vak sötétség, ha leáldozott a tízes gömb. Visszfénye, mint derült, világos alkonyat, még sokáig reszket a vidék fölött. A gavalér nimbusza is így ragyog a vagyon leáldo-
zása után. Fénye — hitel alakjában — még sokáig megmarad a társaság különböző rétegeiben.

Bács urra nézve akkor kezdett bédeláni a sötétség, mikor a sokáig lóvá tartott gummirádleres egy nap nem állította kocsiját a garson-
lakás ablakai alá, hanem ahelyett maga állított be a garsonlakásba és Bács urnak iszonyu terje-

delmü kontót prezentált. Gyöngébb idegzetű ember hanyatt vágódott volna. De Bács Elemér gavalér volt: nem vágódott hanyatt, hanem újabb határidőt tűzött ki. (Ad calendis graecas.) Kitzüzte a határidőt, maga pedig udvariasabb kocsihoz fordult.

De úgy kell lenni, hogy ezek a hitvány fráterek valamennyien szolidaritásban állanak egymással és közös jegyzékbe veszik a bukott gavalérok nevét.

Azontul Bács Elemér előtt egyik sem emelt kalapot.

Sőt akadt közöttük faragatlan fickó, aki egyszer Elemér urat ezekkel a pimasz szavakkal utasította vissza:

— Puffra nem kocsikázunk!

Bács Elemér gondolkozóba esett. (Eddig nem cselekedte.) Elment egy hatalmas bank-
direktorhoz, aki földije volt és néhai apjának jó barátja. Gyalog ment hozzá. Nem munkát kért tőle, hanem hivatalt. Mindegy. A jölelkü bankár megígérte, hogy legközelebb meglesz az állás. De atyalag a lelke kőtötte, hogy lásson komolyan az élethez, dolgozzék szorgalmasan, váljon a társadalom hasznos tagjává. Es jóakarata jeléül kétszáz koronát utalványozott neki előlegképpen.

Bács Elemért annyira sziven találtak a jó tanácsok, hogy roskadozva ment a legközelebb eső bérköcs-állomásig és ott nyomban belévetette magát a legelegánsabb gummi-rádlerebe.

Kézpénzzel fizetett és kocsikázott, kocsi-
kázott gyönyörrel, gondtalanul, mint a régi szép napokban.

Másnap is, harmadnap is kocsikázott és ne-
gyednap, dél tájban, majd legázolta bankárprotekt-
orát, aki lassu lépéssel, mély gondolatokba me-
rülve ballagott az Andrássy-úton.

Ezt a kis malórt a bankár nyilván zokon vette. Mert amikor Elemér ur — az előleg elfogy-
tával — megjelent a hivatalában: a bankdirektor rövidesen csak a szolgálójával üzentte ki, hogy á

delét nem gyújthat. Ily tilalmat a szőnyegforgó törvényjavaslata is fel kellett volna venni. A pénzügyminiszter tegnapi fényes expozéja után szeretőnk elküldeni a kereskedőkhez, hogy hallanák a sok panaszt, mely a közlegelő krachtotól való félelem miatt előtört. Hasztételnünk az országban, az iparosok és kereskedők osztályában. szánalmas viszonyokkal találkozunk. Ezek érdekében semmi sem történik. 1893-ban hozott egy törvényt a képviselőház azt letárgyalta, átküldötté 1893. november 10-én a főrendiházhoz. A ház elnökségének további kötelezettségei ezzel megszűntek. (Ellenmondás a szélső baloldalon. Felkiáltások: *Akkor a kormány feloldozt! Nagy zaj, Elnök csenget.*)

Elnök: Hangsúlyozza, hogy a házalási és vándoriparról szóló törvényjavaslatot az elnökség, miután a képviselőház azt letárgyalta, átküldötté 1893. november 10-én a főrendiházhoz. A ház elnökségének további kötelezettségei ezzel megszűntek. (Ellenmondás a szélső baloldalon. Felkiáltások: *Akkor a kormány feloldozt! Nagy zaj, Elnök csenget.*)

Frey Ferenc: Üdvözlő a javaslatot, mert a kis emberek érdekeit védi meg. Sajnos, hogy ez csak most történik, a midőn jövőjük felett a kétségbeesés általános. Hálás feladat egy egész osztály baján segíteni. És elismerésre méltó. Megragadja az alkalmat, hogy az összes magyar kereskedők és iparosok nevében köszönetet mond a szónoknak, kik a kassai agrárgyűlésen az ipar és kereskedelem föltünderülését a szélső baloldalon. A mezőgazdaság csak úgy boldogulhat, ha a kereskedelemmel karöltve halad. Így van ez Németországban is, ahonnan az egész mozgalom hozzánk átvándorolt. A kereskedelmi kamarák már régen sürgették az ügynökök visszaéléseinek megszüntetését. Felsorolja a kisiparos bajait s ezek okait részben abban a körülményben is találja, hogy a parlament azok orvoslását eddig nem tett. A külföldi ügynökök visszaélései nyomozástól hatottak a hazai kereskedelemre. E napirenden levő törvényjavaslat pedig megvédi fejlődésnek induló iparunkat a külföldi értéknélküli cikkekből való elmozdítástól, ezért azt elfogadja.

Elnök: az ülést öt percre felfüggesztü.

(Szünet után.)

Mezei Mór: Bármennyire sajnálja is, hogy ez alkalommal ellenfélbe jut az igazságügyi miniszterrel, valamint a bizottsággal, a törvényjavaslatot nem fogadhatja el. Nem találja ebben a törvényjavaslatban azt, amit indokul hoz fel az igazságügyi bizottság jelentése, hogy e törvényt a hazai ipar érdekében alkotják. A hazai iparnak nyilvánvalóan az tesz szolgálatot, aki ez ipari cikkeik fogyasztását növeli. Már pedig ha az utazó a hazai cikk vételére buzdítja a közönséget, az akkor effektív hasznát okoz a magyar iparnak. Ha az állana ebben a törvényjavaslatban, hogy tilos minden külföldi cikkre gyűjteni a megrendelést, azt örömmel üdvözölné.

E törvényjavaslat inkább sújtja a magyar ipart, mint a külföldi cikkeket ajánló utazókat, mert a bizottság maga is elismeri, hogy a külföldi kereskedővel és iparral szemben a törvényben kiszabott büntetés nem lesz végrehajtható. Tehát csak a magyarral. Az igazságügyi miniszter ugyan azt ígerte, hogy majd rendelkezletek igyekszik a dolgot kiegyenlíteni. De nem tud a kiképezni, hogy az igazságügyi miniszter ennek az ígretnek beváltását miképp képzi. A magyar ipar érdekeinek előmozdítását nem látja a törvényben, hanem lát benne olyan tényezőt, amely eddig a ma-

szóban forgott és kitűzésbe helyezett állást mással töltötte be.

Ezután megkezdődött a szerényebb kölcsönök, a három és egy koronás pumpok szomorú korszaka.

Es egyszer megtörtént, hogy az éhes gavalér, a nemes középosztály viharozott képviselője valami szörnyű megaláztatásra szánta el magát: *felült écs omnibuszra a Batthyány-utcában.* O, ó! Bács Elemér, aki ére-homlokallal állott ki mindent, most szégyelte magát és elpirult — először életében.

S ettől kezdve megcsömörlött, megundorodott az egész világtól.

Utolsó husz koronájából (Istenem, mennyi művészetébe kerülhetett, míg kicsalhatta valakitől!) tizedt arra fordított, hogy valami olcsó, de nagy kaliberű pisztolyt vett a fegyverkovácsnál. A másik felével elment a Gizella-térre.

Pompás csukott gummirádlerek állottak egy sorban. A nyitottak eltűntek, mert november felé járt és hideg, csipős szél suhogott be a Dunáról. Bács Elemér a legszebb gummirádlert választotta ki.

Bélt a kupéba, a vitelbért előre kifizette és ráparancsolt a kocsisra: hajtasson végig az Andrássy-úton, még pedig örült vágatással; kerülje meg a városligetet, száguldjon a Stefánia-útra és álljon meg végül a Park Klub bejárója előtt.

Ugy történt. Soha még gummirádlert örültebben nem vihartzott végig a megjelölt vonalon, részeg tótok, öreg kofák, sőt a sebes hajtásra szigoruan ügyelő konstáblerek ropogó csontjain keresztül.

Mikor a kocsis végre megállott és a lila-selemmel bélt ajtót felnyitotta: ott fektűt Bács Elemér nagy vértócsában, féloldalt a párnák közé dőlve.

Átlátta a koponyáját, de mosolygott. Látszott az arcán, hogy boldogan halt meg: gummirádlereken mehetett a másvilágra!

gyar törvényhozásban nem érvényesült. A közgazdasági bizottság előadója is őszintén bevallotta, hogy ez a törvény keresi a helyi iparnak védelmét a városi központokkal szemben.

Rosenberg Gyula: A helyi kereskedelem védelmét is!

Mezei Mór: A helyi ipar és kereskedelem védelmét. Tehát azt az igyekezetet látjuk benne, hogy a helyi ipart és kereskedelmet pártfogoljuk a magyar kereskedelmi központoknak, első sorban a fővárosnak és a városoknak a rovására, mint pl. Kassa, Temesvár, amelyekben a kereskedők szintén megrendelések gyűjtése után iparkodnak forgalmukat emelni. Egyáltalában nem érez rokonszenvet azzal a politikai irányzáttal szemben, amely a városok felvirágoztatását állami mesterséges uton akarja megakadályozni, mert ellenkezőleg azon a nézetben van, hogy mindenképpen azon kellene lennünk, hogy városainkban vesse meg lábát és fejlődjék egy vagyonos polgári osztály, mert ez lesz a megbízhatóbb eleme annak a középosztálynak, melyet eddig sehol sem találunk.

Majoz Ferenc: Jelszavak!

Mezei Mór: Nem jelszók, hanem Európászterre elismert igazság!

Van azonban egy másik indok az igazságügyi bizottság jelentésében, talán ennek van több súlya? Ez az indok az, hogy különösen a vidéki közönségnek a visszaélések ellen való megvédése célból alkotották ezt a törvényt. A visszaélések meglehetősen tág fogalom, abba sok mindent lehet belemagarázni. Ha abban a visszaéléshöz nem tartoznak, vagy egyéb büntetőrend cselekmény, akkor arra, hogy az ellen védekezzünk, nem szükséges speciális törvényt alkotni. Ha csak azt követeljük az az utazó-ügynök, vagy egyéb büntetőrend cselekmény, erre nézve van büntetőtörvény. Különben sem barátja azoknak a speciális törvényeknek, amelyek egyes foglalkozásokra nézve állapítanak meg külön szabályokat és megbontják azt az elvet: egyenlő mértékkel mérni az igazságot minden állampolgárnak.

Vannak olyan visszaélések, amelyek nem esnek a büntetőtörvények súlya alá. Azt mondják, az az utazó-ügynök, aki elkeresi azt a fogyasztót, nem beszél igazat; mindenféle hazugsággal csábít megrendelésre. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.) Koncepdálja. Jó, az az ember hazudik. Ezzel csapja be a vevőt. Még egyéb baj is van: látogatásával is alkalmatlankodik.

Barta Ödön: Okiratokat is hamisít!

Mezei Mór: Hiába utasítják el, mindig ott van. Kellenetlen. Nincs is annak az embernek műveltsége, talán nincs is ideje tanulmányozni; illetlenül viselkedik és ezt mind el kell tűrni.

A többi társadalmi osztályban vagy egyéb foglalkozású emberek közt nincsenek-e olyan emberek, akik hazudnak, (Derűtség.) alkalmatlankodnak, akik nem viselkednek illedelmesen? (Zaj és derűtség.) Hogyha mi egyenlő mértékkel akarunk igazságot mérni és be akarunk zárni egy hónapra minden embert, aki hazudik, (Derűtség jobbról!) vajjon mit fog eredményezni az?

A törvényt tehát a visszaélések elbírításának szükségére hozta ide a Ház elé. Hát a hirdetésekben kevesebb visszaéléseket követnek el? Ott kevesebbet hazudnak? Ott nem dicsekszik fel olyan anyagokat, amelyek azon dicséretet meg nem érdemlik és ott nem csapják be a közönséget, nem indítják arra, hogy valami oly portékát vegyen, amelyet különben nem vett volna és fizessen meg olyat, amelyet meg nem kap, hanem egészen mást? (Mozgás a szélső baloldalon.) Nem arra fog kilyukadni, hogy tehát a hirdetésekkel is meg kell gátolni. Nagyon jól tudja, hogy azokhoz hozzányúlni nem lehet. Hanem ellenkezőleg, arra lyukad ki... (Egy hang a szélső baloldalon: *Hat lyukadon már ki!* Derűtség.)

Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter. Hogy legyen szabad hazudni!

Mezei Mór: A hirdetések eltűlése már a saját érdekeit érintené s ez mindig nagyon kényes kérdés, különben a sajtószabadság szempontjából is kérdés tárgyává lehetne ezt tenni. Lehetetlenek és kizártnak tartja, hogy a hirdetésekkel találkozunk, éppen azért nincsenek rá ok és nincsen semmi célja, hogy a megrendeléseknek élő szóval való gyűjtését megakadályozzuk és pláne abból büntetőrend cselekményt, vétségét vagy kihágást statuáljunk, amelyre az igazságügyi bizottság nem talál kisebb büntetést alkalmazhatónak, mint 30 nap elzárását.

Majoz Ferenc: *Mog az is kevés!*

Leszky Gyula: *Harminc botot kellett volna még hoztatenni!* (Derűtség a szélső baloldalon.)

Mezei Mór: A törvényjavaslat 4. §-a megállapít először egy bünygyi szankciót e törvény végrehajtására, másodsor megállapít egy magánügyi szankciót. A mi a bünygyi szankciót illeti, ezt talán ismét liberális frázissal fogják tartani — de azért nem hallgathatja el, hogy nem szereti azoknak a törvényeknek iojtonos szaporítását, amelyek egyes foglalkozási ágakra, egyes osztályokra speciális kihágásokat és vétségeket állapítanak meg. Ma már csaknem tele a minisztereknek abban a helyzetben van, hogy az embereknek egy bizonyos osztálya felett akként rendelkezik, hogy azokat el is zárthatja. (Helyeslés a szélső baloldalon. Ellenmondások jobbfelől.)

Szelli Kálmán miniszterelnök: *Én nem!* (Zaj. Elnök csenget.)

Mezei Mór: Mint belügyminiszter igen! Bosszón meg a t. Ház, én nem szeretem, ha a kereskedelemügyi miniszter va akit elzárthat (Derűtség.), mert az ő hivatalosa igazán egészen más. A kereskedőt és iparost — csak ezeket — iojton külön törvény alá helyezik, úgy hogy maholnap oda tognak jutni, hogy a kereskedő és iparos jártában-kelében rendőri felügyelet alatt áll s örökké ki van tőve annak, hogy kezdve a falu birájától egészen a miniszterig, mindenki megbüntetheti. Ez a kifogása a büntetőjogi szankció ellen. De a civiljogi szankciót sem szereti. Nem szereti mint jogász azokat a kétoldalu szerződése-

ket, melyek csak az egyik szerződő félre nézve állanak fenn, de legkevésbé szereti abban a formában, amint itt van. Nem tudja, az igazságügyminiszter miként fogja megoldani a kétoldalu szerződésekből származó kötelezettségeket a most készülő polgári törvénykönyvben, de abban az időben, amikor ő tanulta a jogot, a kétoldalu szerződéseket másképp értelmezték!

Kubik Béla: *Sándor Pál jobban tudja!* (Derűtség!)

Mezei Mór: *Tessék megvárni, amíg őt hallgat-hatja.* (Élénk derűtség! Elnök csenget.) A modern szociálpolitika irányát abban keresik, hogy védelemben részesítik a kisebb existenciákat. A munkaadóval szemben a kizsákmányolás ellen akarja az új irányzat megvédeni a munkásokat. Már most azok a szegény emberek, azok a kereskedelmi alkalmazottak, akik életük legnagyobb részét vasuti kocsikban és vidéki, falusi koresmában töltik, hogy nagy nyomorúságosan keressék meg a kenyeret feleslegüknek és gyermekeiknek, akiket csak ünnepek láthatnak. (Felkiáltások jobbfelől: *Tisztelesség módon!*) — e felett nem lehet viccelni és tréfolni — ez igen keserves kenyér. (Ugy van! jobbfelől.) Lelkiismerete nem engedi meg, hogy elvállja a felelősséget azért, hogy ezer meg ezer szegény embernek ezt a súlyos helyzetét még súlyosabbá tegyék. Általánosságban sem fogadja el a törvényjavaslatot.

Plósz Sándor igazságügyminiszter: Válaszol **Mezei Mór**nak arra az érvelésére, hogy ez a törvény sokkal hatályosabban lesz végrehajtható a belsőidővel, mint a külföldiekkel szemben. Semmi sem áll az igazságügyi kormánytól távolabb, mint hogy ebből az incidensből a külfölddel szemben a végrehajtási viszonyosságot és a jogsegélyt egyáltalán meg akarja tagadni és hogy olyan módokrol gondolkodnak, amelyek e megtagadást eredményezik. De a megtagadás és a feltétlen teljesítés között van egy középút. A modern törvényhozások gondoskodnak arról, hogy a belsőidő törvények céljai feltétlenül érvényesüljenek (Ugy van! jobbfelől) és nevezetesen érvényesüljenek a külföldi bíróságokkal szemben is, hogy a formális jogsegély e materiális céloknak az elérését ne tegye lehetetlenné. (Ugy van! jobbfelől.) Például az új német perrendtartás, illetőleg a most ahog alkotott novella egyenesen kimondja, hogy a külföldi bíróság ítéletének jogereje el nem ismertetik, ha az ítélet valamely német törvény céljával ellenkezik és hasonló intézkedést tartalmaz az osztrák végrehajtási törvény is. Így tehát van mód arra, hogy mi törvényünk célja mindenki-vel szemben is fenntartassék. Egy további mód is van, t. i. az, hogy a külföldi bíróságoknak való alávetés korlátoztassék. Nézete szerint egyáltalában nincsen okunk arra, hogy a külföldi illetékességet különböző előnyben részesítsük. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.) Az illetékesség korlátozása volna aztán a másik mód, amelyely érdekeinket biztosíthatjuk.

Fe hozza **Mezei** azt is, hogy a kétoldalu szerződéseknek természetével ellenkezik, vagy legalább ő nem kedveli az olyan rendelkezést, amely az ügyletet az egyik oldalon hatálytalanná teszi. A 4-ik §. így szól:

A jelen törvény első szakaszában foglalt tilalom ellenére létrejött ügylet a megrendelővel szemben hatálytalan.

Mi lesz ennek a következménye? Az, hogy ha az illető kereskedő ilyen gyűjtött megrendelést kap akkor tudni fogja, hogy erre a megrendelésre nem támaszkodhatik, ezt az illető hatálytalannak tekintheti, tehát nem fogja azt elfogadni, hanem újabb kérdést fog hozzáméztetni, hogy megrendelő-e az árut a gyűjtésen kívül, eltekintve a gyűjtéstől? Ha azután az illető megrendeli, akkor megkötötheti vele az ügyletet.

Neuman Armin: *Es ha nem felet vé?*

Plósz Sándor igazságügyminiszter: Akkor a megrendelést nem fogja elfektuálni, mert hiszen senki sem köteles elfogadni egy megrendelést. Az pedig kétségtelen hogy ha a megrendelés alapján például az illető gyáros a gépet elkészíti, el is küldi s az illető el is fogadja akkor ez az ügylet érvényes lesz, mert hiszen utólag jóvá van hagyva.

Ez a törvényjavaslat tökéletesen a 84-iki törvényben akceptált elveknek nyomában halad és azzal egyezik. Az egy havi elzárás felvétele mulhatatlanul szükséges éppen a külfölddel szemben; azt, hogy a büntetés belsőidővel és külfölddel szemben különbözőképp állapíthatassék meg, nem lehetne keresztülvinni.

Jelzi a miniszter, hogy a jelhozott egyéb érvekre a kereskede mi miniszter fog válaszolni s ajánlja elfogadásra a törvényjavaslatot.

Elnök: Az ülést ¼2 órakor bezárja.

BELFÖLD.

A főrendiház első ülése. Holnap, szombaton délelőtt tizenegy órakor tartja a szünet után első ülést a főrendiház. Holnap hirdetik ki a főrendek házában a királyi kéziratot a főrendiház elnökségének kinevezéséről. A formások megállapítása céljából gróf Csáky Albin, a főrendiház elnöke és **Ernusz** Kelemen alelnök ma délelőtt a képviselőház miniszteri szobájában hosszasan tanácskoztak **Szelli Kálmán** miniszterelnökkel.

A megállapodások szerint a holnapi ülés folyása ez lesz:

Tizenegy órakor, mire a főrendek együtt lesznek, a korelnök elfogalja az elnöki széket. Maig ugy volt, hogy **Szabó Miklós**, a Kuria elnöke lesz a korelnök, mert nem volt kitűzés arra, hogy **Kiss Aron** debreceni ev. ref. püspök, aki majdnem tíz évvel idősebb, mint **Szabó Miklós**, az ülés alkalmából Budapestre jöjjön, bár fontosabb ülésekről soha sem szo-

kott elmaradni. Az agr. főpásztor azonban tegnap megérkezett s így az ülést minden bizonynyal ő fogja megvívni.

Szél Kálmán miniszterelnök a megvívás után át fogja nyújtani a királyi leiratot kibírdetés céljából. A korelnök a leiratot felbontja s átadja a jegyzőnek, aki azt felolvassa.

Miután az új elnökség tisztjét elfoglalta, az igazoló-bizottság jelentést tárgyalják a főrendek névjegyzékének folytatóság kiigazításáról, nevezetesen *Telki László* bejelentéséről és *Horcog Thurn-Taxis Miksa Egon* vagyoni képességének elismeréséről beadott kérelméről. Ezután a mentelmi bizottság jelenlétét fogják tárgyalni, bár *Bánffy Dezso* királyi főudvarmester mentelmi jogának bírói megkeresés folytán való felülgészteséről.

Megállapodás történt arra nézve, hogy a főrendi-házban ebben az ülésszakban s így már a holnapi ülésen *Ernst Kelemen* alelnök jog elnökölni. Ez a körülmény azonban nem igazolása annak a feljegyzésnek, hogy gróf *Csáky Albin* nem veheti át az elnökséget. Az inkompatibilitási eseteket a törvényi taxative felsorolja s a taxative megállapított kivételes esetek egyike sem alkalmazható a gróf *Csáky Albin* kinevezésére. Csáky a felség nevezte ki a főrendi-ház elnökévé s az ő elnöki funkciója e kinevezésen alapszik, miből önként következik, hogy elnökölni is.

Negyvennyolcas néppárt. Az *Ugron*-párt lapja, a *Magyarország* ma esti lapjában ezt írja: A ma reggeli lapok némelyikében egy felhívás jelent meg. Az országos 48-as néppárt központi vezetősége aláírásával, amely a publikumot egy új párt megalakítására hívja föl. Az iratka *Ugron* nevére is hivatkozik. Mint-hogy névalírás nincs a felhívás alatt, nem tudjuk, kitől és honnan származik az. Hogy azonban *Ugron Gábornak* bizonyára az egész jámbor dologhoz semmi köze, azt minden gondolkodni tudó politikus nagyon jól tudja.

A képviselőház bizottságából. A képviselőház *védő-bizottsága* ma báró *Potomniczky Frigyes* elnöklése alatt ülést tartott, amelyen a honvédelmi miniszterium részéről báró *Fejérváry* miniszter és *Gromon* államtitkár volt jelen. A bizottság tárgyalás alá vette azt a jelentést, mely a 39. honvédegyalognadosztálynak a galiciai gyakorlatokon való részvételéről szól. *Münnich* előadó részletesen ismertette a szóban forgó intézkedések okait. Vele együtt *Thaly Kálmán* is elismeréssel emelte ki, hogy a miniszter mindjárt az országgyűlés újra összehúlékor benyújtotta a jelentést és ezzel eleget tett a törvény rendelkezésének: de *Thaly* szerint még alkotmányosabb lett volna, ha összehívták volna ma csak egy napra is, a saját határozatával elnapolt országgyűlést, amely bizonyára minden nehézség nélkül megadta volna az engedélyt. Nem magáért a szóban forgó ténnyért lett volna ez helyes, mert nem tulajdonít e dolognak valami nagy fontosságot, hanem a precedenciák kedvéért. *Fejérváry* miniszter kijelenté, hogy minden kínálkozó alkalmat fölhasznál arra, hogy a honvédesapatok minél inkább gyakorolják magukat. A mostani nagyszűlű galiciai gyakorlatokat erre a célra fel nem használni nézete szerint vétek lett volna. Az országgyűlés nem volt akkor együtt s egybehívása, akkor, amidőn tisztán csak gyakorlatról volt szó, a képviselők felesleges zaklatásával járt volna. *Szabó István* és *Tóth János* felszólalása után a bizottság többsége tudomásul vette a jelentést.

A *vizügyi bizottság* a közérdekű öntöző csatornák létesítéséről szóló törvényjavaslatot tárgyalta, melyet *Fischer Sándor* előadó ismertetett s előadásra ajánlott. A bizottság általánosságban egyhangulag s néhány kisebb módosítással részleteiben is elfogadta a törvényjavaslatot s megbízta az előadót, hogy álláspontját és megállapodását a Ház igazságügyi és pénzügyi bizottságaiban is képviselje. Az ülésen jelen volt *Darányi Ignác* földmívelésügyi miniszter is.

Az újdíki pártgyűlés. Az újdíki szabadelvű párt végrehajtó bizottságának ismeretes értekezletére nézve ma megjelent helyreigazító közleményekkel szemben dr. *Balla Aladár* ur, az eredeti tudósítás be-küldője, ma éjjel érkezett táviratában kijelenti, hogy tudósítását fenntartja és minden azzal ellenkező állítást valótlannak mond.

KÜLFÖLD.

Vatikáni nagykövetség visszahívása. Tegnap ezen a helyen megvilágítottuk a Vatikán magyarellenes magatartását. Elmondtuk, hogy minő tüntető nyájassággal fogadják a Vatikánban azokat a magyarfaló horvát püspököket, akiket Magyarország- és monarchiaellenes maguktartásáért a magyar király a legközvetlenebb módon s a legnagyobb erélyvel megrótt. Szinte ugy hittük, hogy nincs a Vatikánál akkreditált követünk, aki *Rampollát* felvilágosította volna ennek a játéknak veszedelmes voltáról. Hát van ott nagykövetség nekünk is: gróf *Re-*

vertera-Salandra Frigyes Károly ur, aki azonban úgy látszik nagyobb gondot fordít a Palazzo Venezia-ban mindenféle holt formalitás elintézésére s a diplomata-kabát szorgos begombolására, mihelyt esetleg magyar ember vetődik hozzá, mintsem Magyarország érdekeinek a Vatikánnal szemben való érvényesítésére. Aki a Palazzo Venezia-belső életét ismeri, szinte azt hinné, hogy *Revertera* a pápának Magyarország ellen kiküldött nagykövete. Ez a diplomata eddig éppenséggel semmit sem tett Magyarországról, amelyet különben kevésbé ismer, mint *Rampolla*. Megindító volt látni az egyházpolitikai harcok idején azt az előkelő tartózkodást, amelynek révén *Revertera* ur sem látni, sem hallani nem akart semmit Magyarországról. Végre megelégték a külügyminisztériumunkban *Revertera* erélytelenségét s mint ma Bécsből táviratozzák, visszahívják állomásáról és nyugdíjazták. A gróf egyszer már közel állott ahhoz, hogy megköszönjék szolgálatait: ez az Agliardi-konfliktus idejében történt, mikor *Revertera* ismét pápa-párti volt a magyar kormányval szemben. Akkor hosszabb szabadságra ment, megrongált egészségi állapotára való tekintetből. Most azonban, a *Strossmayer-Stradler*-botrányból kifolyólag végleg ott fogja hagyni állomását. Utódjául egy bécsi hír gróf *Welsersheimb* rendelkezési állományban levő külügyminiszteri osztályfőnököt emlegeti, amire az adhatott okot, hogy a gróf legutóbb Bécsben járt, ahonnan azonban már el is ment Lussinba. Nekünk azonban ez a hír alaptalannak látszik, amennyiben az állítólagos vatikáni nagykövet-jelölt neje, *Uechtritz Hildegard*, protestáns vallású.

Franciák és németek. *Chamon*, a francia vasutminisztérium helyettes főnöke derekas munkát írt a francia vasuti politikáról és könyvének egy diszkutációs példányát elküldte *Hohenlohe* német kancellárnak, dedikációval, amely így hangzik:

— A francia és a német nemzet, amelyek egykor ellenségek voltak, ma már csak a gazdaság terén versenyez egymással...

Párisi politikai körökben sokat beszélnek erről a dedikációról.

A kínai háború.

Budapest, október 12.

Az Egyesült Államok kormányának a francia jegyzékre adott válasza bármilyen részletkebe-menő is, mégis semmitmondó. Örömmel fogadja *Mac Kinley* elnök a francia jegyzéket, mert megtalálja benne — ugymond — azt a szellemet, amely a hatalmak eddigi nyilatkozataiban megszólalt és nagyon szeretné, ha a békétárgyalások azonnal megkezdődnének. Abban is egyetért az Unió Franciaországgal, hogy bőséges elégtétel adassék az elkövetett büntetékért és komoly biztosítékok szerzessenek a jövőre nézve. Ezek után pedig Amerika pontról-pontra kihuzza magát a francia jegyzék valamennyi követelménye alól. Így az egész jegyzék csupán annak a jele, hogy Amerika egyáltalában nem akar ezután résztvenni semmiben, ami a kínai kérdésre vonatkozik. Szerencsére ez a félrekenyeredés semmiképp sem ingatja meg az európai hatalmak egyetértését.

(A délkínai fölkelés.)

London, október 12.

A *Morning Post* jelenti Sanghaiból 10-iki kelettel: Az ország belsejében a zavargás még egyre tart. Azt mondják, hogy a szezsüáni lázadók száma több ezer emberre rug. *Kvai* alkirály azt táviratozta *Csan-Csing-Tung* hankai alkirálynak, gondoskodjék róla, hogy a lázadók ne nyomulhassanak be Hupe tartományba. A *kvantungi* lázadást még nem fojtották el.

London, október 12.

A *Reuter-ügyműködés* jelenti Hongkongból tegnapi kelettel: A rendőrség letartóztatta a *Háromság-társaságnak* három tagját. Más letartóztatás is várható. A nevezett titkos társaság tagokat toboroz Hongkongban.

London, október 12.

A *Daily Telegraph* értesülése szerint az a hír, hogy Hongkongba még 10.000 embert kértek, helytelen. Ugyannek a lapnak jelenti Sanghaiból tegnapi kelettel, hogy *Seng* taotái táviratot kapott Su tábornoktól, amelyben a tábornok 100.000 embert kér a *Kvangzsi* és *Jünan* tartományok délnyugati részében kitört lázadás elfojtására. Su-nak már 30.000 embere van.

(Pekingből.)

London, október 12.

A *Morning Post*nak jelenti Pekingből 7-iki

kelettel: Itt mostanában csak 1300 orosz van. Legnagyobb részök német parancsnokság alatt áll. *Li-Hung-Csang* valószínűleg kedden érkezik ide.

(Li-Hung-Csang humora.)

London, október 12.

Mint a lapok Washingtonból jelentik tegnapi napról: *Chaffee* tábornok közölte a hadügyi hivattal, hogy *Li-Hung-Csang*, mint a tiencini tartományi kormány képviselője kérte a 278000 *dollár* értékű *hádlászkmány visszaadását*, melyet az amerikai csapatok a császári kincstár elpusztítása alkalmával állítólag magukhoz vettek. A hadügyi hivattalban nem hiszik, hogy a zászkmányt most visszaadják a kínaiaknak, de nem kételkednek abban, hogy ez az összeg az ügyek végleges rendezése után a kínaiak javára fog iratni.

(A diplomáciai helyzet.)

Berlin, október 12.

Az orosz kormányának az a javaslata, hogy a hadi kárpótlás megállapítását bízzák a hatalmak a *hági nemzetközi békebírószágra*, nagyon meg fogja könnyíteni a békétárgyalásokat, ha a hatalmak elfogadják ezt az indítványt.

HIREK.

Az elsikkadt törvény.

— Barabás Béla teleplezése. —

Barabás Béla a képviselőház mai ülésében novellát mondott egy elsikkadt novelláról.

Mondjuk, ilyenformán:

— Volt, hol nem volt, még az egyházpolitikán tul is volt, volt egyszer egy kis szörke novella. Ugy hitták: *törvényjavaslat* a *vándoriparról és a házalásról*. Talán 1893-at irtak, mikor megszületett s nem sok szeretettel várták világra, de hát mégis csak megszületett és egy *Lukács Béla* nevű miniszter tartotta keresztvív alá. Akik nem szívesen látták, azt mondták róla, hogy nem fog sok vizet zavarni s inkább bajt csinál, mint jót. És a tótokat is féltették tőle, pedig akkor még nem is jelent meg a tótok patrónusa: a néppárt. Akik azonban szerették, nem hagyták kiszólni a világból és gondját is viselték, míg annyira lábra állhatott, hogy átmeheessen a főrendiházba. Ezt ugy is mondhatnám, hogy a képviselőház elfogadta, sőt harmadik olvasásban is megszavazta, ami azt jelenti, hogy átküldhette a főrendeknek, akik aztán törvényt csináljanak belőle. Hát a kis szörke novella át is ment a főrendekhez és aztán — nyoma veszett. A jó Isten tudja, mi történt vele! De a főrendek sohase tárgyalták, törvényt belőle sohase lett kérdezősködni senki se kérdezősködött utána. Ahogy mondani szokás: szörin-szálán elsikkadt a kis szörke novella. Most tükik csak ki, hogy még azok so szerették, akik szerették. Hiszen elveszhetett és a toronykakas se esikorgott utána.

Eddig a novelláról szóló novella, amelyikkel *Barabás Béla* azt bizonyította, hogy Magyarországon sok egyéb holmi közt a törvény is — sikkasztható...

Már most tessék olképzelni:

1. reklamálná-e *Barabás Béla*, ha a *kvóta emeléséről* szóló novella a főrendekhez vezetett után elveszett volna?

2. reklamálná-e a néppárt, ha az *egyházpolitikai törvényjavaslatok*, miután a harmadik olvasásban is tul voltak, a főrendiházban, vagy akárhol elsikkadtak volna?

3. reklamálná-e (nem mondom, melyik párt, de valamelyik vagy akár melyik), ha a *tiszta választások*at biztosító javaslat, vagy akár csak a *konzel-paragrafus* esik kutba valahol a retorták között?

Választ nem várok. De valamit megköcczátatok.

— Nem is volna olyan rossz, ha a törvényhozás két háza közt volna a *Bakony*. Ugy rémlik, a *rendöröket* akkor még kevésbé látnák szívesen a parlament tájékán. Az Istenért

— még megakadályozná, hogy egyet-mást el lehessen a javaslatok közül sikkasztani ...

*

Máskülönbön Barabás Béla nem fejezte be a novellát.

A befejezést — szives engedelmeivel — hozzáragasztom:

— Aludt, aludt a kis szürke novella, ha nem is száz esztendeig, mint Csipkerózsza kisasszony, de mégis vagy hét esztendeig. Akkor egyszer átsörtet a bozótban egy szép fekete dalia és meglátja. „Oh mint örvendek, hogy megtaláltalak” — mond a fekete dalia és ölébe kapja, nem azért, hogy esókokkal életre keltse, hanem azért, hogy vádat faragjon belőle. Ment is törvényhozó nagy urak elé, kiáltván: „Ime, a bűnösök, egy megszavazott javaslat, mely szörin-szálán elsikkadt!”

— Ha egy eltűnhetett, mennyinek vezetett még nyoma? — zugták a törvényhozó nagy urak.

De kiállott a krónikás, aki mindent tud és szót:

— No nincs bűn és nincs sikkasztás. Annyi történt, hogy azt a kis szürke novellát átadták ugyan a főrendeknek, de azt is mondták, hogy nem kell tárgyalni, míg az osztrákok is meg nem csinálták a pártját. Ugy kívánja ezt a viszonyosság. Minthogy pedig az osztrákok nem csinálták meg a megfelelő párhuzamos javaslatot, azért nem tárgyalta a főrendház a kis szürke novellát. Nem sikkadt el, de visszaszívtuk, mert — nem kellett az osztráknak. Amiből világos, hogy *elsikkadhat ugyan Magyarországon törvény, de csak olyan, amelyik — nem kell az osztráknak. Ilyen pedig nem sok akad, ugy-e bár?*

—pa.

A pincérek.

Olyan gyöngye oldalai is vannak az embernek, amelyek voltaképpen az erősségei. Ez kissé homályosan van mondva. Megpróbálom világosabban fejteni ki magam. A lelkes állat sok olyan kérdésből is gondot csinál magának, ami mellett elmehetne fejfájás nélkül, mivelhogy nem tartozik közvetlenül rá az, hogy hogyan bontakoznak ki egy-nemely kellemetlenségből mások. Az *átlag* szemében ez gyöngesség, mert hát: — megvan nekünk is a magunk ezer baja, de ha ez a gyöngesség nem férközött volna hozzá némely nagy és világos elmékhez, a szociális kibontakozás eszméje ma is ott bandukolna, a hova a legközvetlenebbül érdekelt munkás ember agya fölér — a maga jóvoltából. Bakunin hereg óriás vagyont dobott el magától, mert nem a heregek, hanem a nyomorultak számára keresett valami iskolafélét, amiben jogot tanuljon az ember, Lassalle Ferdinánd nem volt rászorulva arra, hogy a maga számára megirigyelje a burzsoé bőségét s egyében se dolgozott, mint hogy egyenlőséget teremtsen az osztályok között. Körülbelül úgy vagyunk a kisebb fajtájú, korlátozottabban terjedő igazságokkal is. Nem érvényesülnek, ha az egészen apró emberek mellé nem állanak valakik, akik kevésbé aprók. Akiknek nem a maguk baja fáj, hanem a másé. Ebből következik tudniillik az az önzetlen demonstráció, amiben hinni kell.

Egész csomó durvaság van például a körülöttünk forgó mindennapos életben, ami bánt. A gyöngye oldalaim ... A hordár például. — Azt mondtam annak a zsviványnak, hogy hozza el a kabátom és még mindig nem jön. No megállj tolvaj! — Hallom, hogy valaki ezt mondja s rosszul esik. Hordár engem még soha meg nem esalt. Kérdezősködöm másoktól is, mindenki azt mondja, hogy ezek a derék vörös sikkasztók inkább három nap koplálnak, mintsem hozzányuljanak a rájuk bízott pénzhez, értékhez. Régen írok és olvasok újságot, de még se nem írtam le, se nem olvastam a más írásában azt, hogy egy hordár megszökött valami sum-

mával, pedig ezeknek az embereknek a kezében ezrek fordulnak meg. A bankpénztárosok egymás után oldanak kereket s az én derék hordárjaimat nem becsüli meg még annyira se a publikum, mint az urfit, aki tegnap szabadult ki a tömlőből. A numeros vörös sapka diffamálób, mint a becsületenség.

Ők az egyik kis nép, amely számára — ha tehetném — becsülést erőszakolnék ki a publikumból. A másik a pincér, aki még nagyobb intelligenciával kell hogy dolgozzék és még kisebb tisztességes elbánást kap a munkájáért. A hordárnak taksája van, könyve a zsebében, amit felmutathat, hogyha nincs megelégedve két hatossal azért a munkáért, amiért hármat érdemel. De itt van egy egész tábor frakkos, urforma ember, akinek az életviszonyaival soha még senki se törődött. Élnek valahogy, kényre-kedvre. Az anyém úgy, ahogy nekem van jó kedvem, a másé meg a más launéjától függően. Hogy ő mit dolgozik, az mindegy. A három krajcárból, amit a tálcán hagyok, bér soha se lesz. Az borralaló. Munka reggeltől estig vagy estétől hajnalig — borralalóért. Egy csomó munkás, tisztességes ember, aki hajnalban beáll a műhelybe és dolgozik késő estig — blindre. Inaskodik ezer gazdának, leszakad a lába, amíg mindeniket kiszolgálja — és nincs érte bére. Este aztán összeszámolja a borralalót, amiből meg kell vásárolnia a kenyeret, a húst, a gyerekeknek a topánkát ... Iszonyuan lealázó ez a munka méltóságára nézve.

Mert a borralaló, akárhogy adják is — borralaló marad. Az egyik ember oda-dobja, mint a kutyának a esontot, a másik még ordít is, ha véletlenül nem idejében kapta meg az újságját, hogy megvonja a *trinkgeldet*, hogy lehetőleg még az utca is figyelmes legyen arra az ekszisztenciára, aki így, a krajcárokból él; a harmadik szerényen, mintha bocsánatot kérne a merészségeért, csak úgy ötlefejtja a krajcárjait az asztalon. De ez mind nem változtat azon a tényen, hogy egy nagy munkás-osztály borralalóból él. — Nekik se teszük az állapot. Gyüleseznek, agítálnak ellene s azért még sines ebben a nagy városban egy vendéglő vagy kávéház se, amiben megjelennek végre a plakát ezzel a szöveggel:

— Ebben a helyiségben a pincérek fizetésért dolgoznak. Borralalót nem fogadnak el.

Nem akad egy koremsáros vagy kávé, aki próbáképpen a mi rovásunkra olyan fizetést adna a pincéreinknek, amely körülbelül elég a megélhetésre, meg arra a pohár borra, amit meg kell inni annak, aki a mások torkának öntözgetésére reggeltől-estig egy akót hord széjjel. A mi rovásunkra, mert senki se kívánna, hogy az üzlet vesztessen azon a reformon, amely által egyszerre arra a méltóságra emelkednek a pincér, amire az inas, akinek az usasága havonkénti fizetést ad. Ha öt krajcárral drágább egy liter bor, mint a hogy már most is elég drága — és ha öt-tíz százalékkal drágább csak a husétel vagy a kávéházakban a kávé, már bőségesen kikerül belőle a gázi. A publikumnak pedig teljesen mindegy, hogy az abroszon hagyja-e a krajcárjait, vagy hozzá fizeti a számlához.

Arról jut mindez eszembe ezuttal, nem tudom hányadszor, mert azt olvasom az újságban, hogy a londoni pincérek nagygyűlést tartottak s körülbelül azért verekszenek, amit itt leírtam. Bért akarnak és nem borralalót. — A mieink is erről tárgyalnak a pincérgyűléseken. Azt hiszem azonban, hogy nem akarják valami komolyan az új állapotot. Éppen csak úgy mutatják, mintha kedvük volna rá.

Ez aztán persze nagyot változtat a dolgon. Ha úgy találják, hogy rendjén van így is, akkor kár több szót vesztegetni rá.

(Th.)

Budapest, október 12.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Október 15-én

uj előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetés ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hr. Herman Ottó** a német ornithologiai társaság tiszteleti taggá választotta.

— **A király érkezése.** A király ma este fél kilenckor indult el külön udvari vonaton Bécsből és egyenesen Gödöllőre utazik, ahová holnap, szombaton reggel hat órakor érkezik meg. Az udvartartás már Gödöllőn van. A király körülbelül öt hetet tölt Gödöllőn, ahonnan hetenként kétszer berándul a fővárosba s közben egy pár napra Bécsbe is felutazik.

— **György bajor herceg Budapesten.** György bajor herceg Gödöllőről, ahol az udvari vadászatokban vett részt, ma reggel Budapestre érkezett. A herceg az egész napot a fővárosban töltötte, de este ismét visszautazott Gödöllőre.

— **Frigyes császár özvegyének betegsége.** Wiesbadenből táviratozzák: Frigyes császár özvegyénél az orvosok Bright-féle vesebetegséget konstataáltak. A betegség első tünetei már tavaly Speziában mutatkoztak, ahol a császárné a telet töltötte. A császárné állapotában nagyon kedvezőtlen fordulat állott be. Remmer tanárt sürgősen hívták meg Friedrichshofba a beteg császárné ágyához.

— **A kultuszminiszter Pálffy Jánosnak.** Dr. Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter a következő levelet intézte idős gróf Pálffy Jánoshoz:

Kegyelmes Uram! Ertesülvén valóban páratlan áldozatkészségéről, melylyel egyik pozsonymegyei birtokát a magyar középosztály fiainak neveltetésére szolgáló alapítványul felajánlani méltóztatott, meg nem állhatom, hogy a legnagyobb tisztelettel kifejezést ne adjak elragadtatásomnak e nemes tett fölött, amelyet a legtisztább hazafias érzés, fenköli gondolkodás és igaz bölcsesség sugallt Nagyméltóságodnak. Adja Isten, hogy e hatalmas alapítvány felhasználása mindig abban a magasabb szellemben történjék, mint amilyenben fogant s mindig annyi sikerrel járjon a magyar faj megerősödése érdekében, mint amennyi siker Nagyméltóságod lelki szemei előtt, nemes elhatározásakor óhaj- és reményképpen lebegethet. Fogadják Nagyméltóságod kíváló tiszteletem őszinte nyilvánítását.

Wlassics s. k.

Id. gróf Pálffy János jelenleg Budapesten tartózkodik, s mindenütt, ahol megfordul, az emberek elismerő és szíves üdvözléssel találkozik. Az öreg ur ma a Nemzeti Kaszinóban közéletünk több kitűnőségével beszélgetett és nagyon örül annak, hogy alapítása jó hatást tett a közhangulatra.

— **Tolstoi.** Gróf Tolstoi Leó a napokban fejezte be legújabb regényét, címe: *Modern rabszolgák.* A könyv még csak néhány hét múlva kerül ki a könyvpiaera és Tolstoi már is hozzálátott új regényének megírásához. Megkezdett műve az orosz pénzügyvilág ferdéségeivel foglalkozik. Párisban mint szomorú csalódást regisztrálják a lapok, hogy Tolstoi új munkába kezdett. Tudvalevőleg még a kiállítás lartama alatt oda várták a nagy orosz, aki azonban magas kora ellenére sem akar megpihenni és Yasnaia-Poliana-i remetiségét nem hagyja oda a párisi kiállítás minden csábító ragyogásáért sem. Az ünnepségek, melyeket Tolstoi tiszteletére Párisban terveztek, így természetesen elmaradtak.

— **Üvös bérmaut.** Fehér Ipoly nagymenedelmi főpát a minap bérmált a pozsonymegyei *Deáki* községben s aztán átment *Ravasz* községbe, ahol szintén a bérmasszentséget osztotta ki hívei között. A főpát ezt az alkalmat, amidőn a papság rendszeren nagyobb számban szokott összeseregleni, arra is felhasználta, hogy meggyőződjék, miként hajtják végre a lelkészek a *kvándorlás ellen* kiadott ldgújabb főpásztori szövegét.

— **Ketteler báró özvegye.** Berlinből táviratozzák: *Ketteler* bárónak, a megyeyilköt német köztársaság özvegye még augusztus vége felé elindult *Khiná* ből *Jokohámába*, ahol egyik fivérére várt rá, hogy hazakísérje Európába. Azóta a báróné apja, *Ledgard* többszöri tudakozódás után sem kapott róla semmi hírt. *Ledgard* aggódik, hogy a hajót, amelyen leánya utazott, utközben valami szerencsétlenség érte.

— **Zeppelin újabb kísérlete.** Stuttgartból táviratozzák, hogy gróf *Zeppelin* már kijavította léghajóját és a jövő héten újra fel szándékozik szállni. Már intézkedett is, hogy vasárnap töltsék meg gázzal a ballont.

— **Házasság.** *Schwarz* Vilmos Gyetvárol eljegyezte *Strélinger* Hermin kisasszonyt Besztercebányáról. *Strélinger* Viktor Erzsébetiáról eljegyezte *Schwarz* Aranka kisasszonyt Gyetvárol.

— **Bolyongás.** Jesse Brandaninak meghalt az asszonya Firenzében. Jesse Brandani, aki foglalkozására nézve a mérnökséget űzte, nagyon lelkes vette párjának a vesztét. Még a munka, ami pedig a leghasznosabb ir minden keserves fájdalom ellen, még az sem adott neki vigasztalást. Sehogy sem tudott már utóbb dolgozni, valami űzte, kergette ki a világba, ismeretlen ösvényekre. El is ment egy nap. Három kicsiny lányát elvitte Milanóba, egy nevelőházba, hogy gondozzák az aprót, ő maga pedig nyakába kerített egy gitárt, hogy bolyongván a világban, azzal keresse az életmért. Pedig még csak pengetni se tudta. Hanem megtanulta azt is s addig bus olasz melódiákat énekel, mert valamennyi hangja is volt. Így bejárta Svájcot, Németországot, a franciák földjét délen, majd a belga nép közt járt, s Angolországban. Akkor Amerikába hajózott, s megkerülte a földet. Ázsián át Egyiptomba vetődött. Ott rossz eszté. A mahdi emberei megkaparították, becsukták egy ketrebe, s neki dalolni kellett ottan, s a gitárt pengetni, hogy az afrikai népség úgy táncolhasson a muzsikájára, akár a bolond. Hanem végül is megszökött erről a rossz helyről Jesse Brandani s rejtekkent, kalandosan Párisba érkezett. Ott most nagyon rossz sora van. Se ruhája kellő, se betevő falatja, még a gitárja is zálogban van egy rosszlelkű korcsmárosnál. Igaz ez a dolog, a jeles Chincholle meséli el a Figaróban, s az buzgókodik, hogy kiségitse a nyomorúságból. Valami impressziót kelt, aki termet kerítsen a bolyongó olasznak felépésre, hogy ha már tiz esztendő tévelygett, s megélt valahogy, ne essék össze éhen éppen az ő cifra, kiállítás városukban.

— **Hidassy püspök meghalt.** A Gondviselés Hidassy Kornél szombathelyi püspököt is elszólította az é.ók sorából. Nagyon sokan részvétellel tekintenek a boldogult főpap ravatala felé, aki a politika feltűnést keltő zaját kerülve, eszöndes buzgósággal élt főpásztori magasos hivatásának. Tizennyolc esztendő keresztül ült a szombathelyi püspöki székhelyben, de ez idő alatt még akkor sem hallatszott róla hír, amikor némas szívté kitért a jótékonyág oltárán. Már évek óta betegeskedett és baja az utolsó hetekben oly válságosra fordult, hogy kényelete sem hit többé felgyógyulásában. Tegnap este 10 órakor a jótékony halál megváltotta szenvedéseitől. Mint szombathelyi levelezőnk táviratozza, reggel öt órakor harangzúgás hirdette az egyház-ó halálát. A városban gyászlobogók lengenek. A püspököt a palota nagytermében helyezték ravatalra. A káptalan ma hivatalosan konstatálta a püspöki szék megüresedését s testületileg megjelent a ravatálnál. Az egyházmegye vezetését Stegmüller Károly, a püspöki helynök vette át az egyházi funkciókat pedig dr. István Vilmos segédpüspök látja el. A temetés az eddigi megállapodások szerint október 15-én lesz s Majláth Gusztáv erdélyi püspök végzi a szertartást.

Hidassy Kornél 1828. június 13-án született Rév-Komáromban, ahol atyja városi hivatanok volt. Az előbb iskolákat Szombathelyen a későbbeket Budapesten végezte kitünő eredménnyel, azután a pozsonyi s később a pesti papnevelő intézetbe lépett. Pappá 1851-ben szentelték és ekkor az esztergom megyei Nervees-Ujaluban volt rövid ideig káplán, de a gyakorlati lelkeskedés teréről nagyon hamar elszólította Szabó Imre szombathelyi püspök, aki önműveztetve jeles képességet és kiváló tehetséget, ki nevezte tanárnak a nagyszombati konviktsba, ahol a magyar nyelvet adta elő. Több éven át tanított itt és földadatát olyan kitünő sikerrel végezte, hogy a püspök megtezte a konvikts igazgatójává. Trefort kultusz-miniszter osztálytanácsosnak hívta meg a vallás-és közoktatásügyi miniszterhivatalba. Ekkor azután gyors egymásutánban érte a kitüntetés Hidassy Kornél. 1876-ban esztergomi kanonok, 1878-ban széplaki apát, majd tribunicus címzetes püspök lett. 1882. októberben lett őpásztori a szombathelyi püspöki megyének, amelynek püspöki széke Szabó Imre halálával üresedett meg. Kiválóságának tudható be az, hogy 1891-ben a hercegszék székére ő volt a legkomolyabb jelölt és csak rajta múlt, hogy nem lett Magyarország hercegszékének. Gégebajára hivatkozva utasította vissza ezt a méltóságot a ritka szerény főpap.

Körülből nyolc éve annyira beteges lett a szombathelyi püspök, hogy segédpüspökről kellett gondoskodni. E célból kedvet oltaldkanonokját dr. István Vilmost felszentelték püspökké. Az egyházmegye kormányzást egy idő óta kizárólag dr. István püspök vitte, mivel Hidassy hónapokon keresztül ágyban fekvő beteg volt. Halautása betegit tartott, míg nem tegnap este a szent életű püspök lelké elszállt oda, ahová régóta kíváncsozott. Emlékét sokáig áldani fogják azok, akik érezték ritka szívjóóságának melegségét.

— **Eltűnt százados.** Púta Lajos, a Lembergben állomásozó 24-ik gyalogezred századosa, aki az iteni katonai vasúti tan olyamra járt, a Fehér ló szállodából, ahol lakott, e hó 7-ikén elment s azóta nem tért vissza. Azt hiszik, hogy baleset érte vagy öngyilkossá lett. A százados közép termetű, hosszú arcu, haja szőke, szemei szürkék, orra hegyes. A rendőrség mindenfelé keresi.

— **Báró Schossberger Zsigmond végrendele.** A napokban elhunyt báró Schossberger Zsigmond végrendeletét tegnap bontották fel fia báró Schossberger Viktor jelenlétében az V. kerületi járásbírósnál. A végrendelet 1900. évi augusztus hóban kelt, vagyis az idei nyáron, közvetlenül azután, hogy a báró Zsigmond főnök adósságaitól szavatosságot vállalt. A végrendelet szerint a báró neje született Mayer Teréz öröklő a vagyont, miután leírját túlélté s a gyermekek az örökséget csak mindkét házasiél halála után élvezhetik. A végrendeletben nincs részletezve a vagyont, amely különben sem oly nagy, mint eleinte hitték. A teljes leltározást csak két év múlva eszközölhetik, amikor a tőzsei tranzakciókat mind lebonnyolítják. A végrendelet szerint mindkét házasiél elhunytá után a vagyont felét báró Schossberger Viktor kapja a másik felét egyenlő mértékben osztják fel a két leány Hatvany-Deutch Sándorné és Bischitz Lajosné között. Báró Schossberger Nándorra vonatkozólag a végrendelet akképpen intézkedik, hogy neki évi 10.000 korona apagye utalványoztassék ki. A végrendelet határozatlan megemlíti, hogy báró Schossberger Nándor már a végrendeletkor életében oly nagy összegeket vett igénybe, hogy azok jelentékenyen túlhaladják az örökségből reá eső köteles részt. Báró Schossberger Viktor az örökség átvétele napjától kezdve köteles a 100.000 korona évi apagye-et bányának. Nándor bárónak kiutalványozni, még pedig negyedévenként előre. Ez az összeg sem le nem foglatható, sem más módon nem értékesíthető, mert ellenkező esetben a javadalmasas rögtön megszűnik. Több intézkedés után a végrendeletkor meg hagyja örököseinek, hogy vagyoni állásukhoz méltóan jótékony alapítványokat tegyenek a végrendeletkor házasság emlékére.

Hír szerint báró Schossberger Nándor környezetében azt vélik, hogy a végrendelet kikötései ninesnek összhangban azzal az egyezséggel, amelyet a báró akkor kötött atyával, mikor a cégből kilépett. Hogy azonban a báró megátadja-e e miatt a végrendeletet, az még nem bizonyos.

— **Cigány-kartell.** Horváth Toni, fiatal cigányprimás, ellentétben a divatos jelszavakkal, a középosztály gyermekei ellen kartellbe lépett muzsikos társait. Horváth Toni és társai ugyanis sehogysem akarják megérteni, hogy mi jögon bámulja a publikum azt a két urból lett cigányt jobban, mint őket. Holott ő mellettük évszázados mult és a speciális mesterségre való rátermettség szól. Amazok mellett pedig csak a különködés s a magasabb társadalmi osztályból való lesüllyedés.

Ugy van pedig, hogy mióta a zenés kávéházban két urból lett cigány muzsikál, azóta a publikum csodálja a művészetüket s már azt is mondja, hogy Rácz Pali csak kis Miska hozzájuk képest. Ezzel a kijelentéssel persze Horváth Toniék még akkor sem volnának megelégedve, ha nem járna anyagi kárral. Így azonban védekezniök kell s kartellbe kell állniök.

Cigány-kartell! A közgazdasági írók figyelmébe ajánlhatjuk ezt az új fajta vérendszert. Sehol egy szó sem esik erőszakoskodásról, zsákmányolásról, hanem a kartell lényege a verseny. Az egyetlen becsület, józan, okos pont, ahol az ellenséget meg lehet fogni, a veszedelmet el lehet hárítani, vagy ahol ha kell, bele lehet bukni a dologba. Horváth Toniék tehát versenyre hívják ki a két urat. Tessék muzsikálni, tessék megmutatni, hogy ki a jobb cigány, ha egyszer az urnak olyan a passziója, hogy cigány akar lenni. Mert nem lehet az, hogy valaki azért vegye el a cigány kényerét, mer ő ur volt. A cigány kényerét csak az veheti el, aki jobb muzsikos. Ez a verseny alapja s nem az, hogy valaki mi volt azelőtt.

Ez a kartell nagyon ravasz módon van megcsinálva s nagyon okosan. A becsületes verseny az alapja s ez elől ki nem térhet az a két páva, amely ezuttal a darvak közé állt. A hasonlatom ott sántít, hogy a mesebeli páva a fényes tollalval kérkedett, holott a cigány darvak közé ezuttal olyan pávak kerültek, akiknek már kihullottak fényes tollaik. A régi cigánygeneráció pedig sehogysem érti, hogy miképp lehet ezt a tollhullást érdemnek betudni, holott az volna az érdem, ha a páva megtartotta volna ragyogó tollait. Az urnak — ugymondják — lehet az érdeme az, hogy ur. Még az is lehet, hogy az urnak az az érdeme, ha elművelt urasága, munkába áll. De a cigány-nak csak egy érdeme van, csak egy érdeme lehet, az, hogy jó muzsikos legyen. Aki nem jó muzsikos, az lehet jó ur, jó polgár, de cigány-primás nem lehet.

— **Munkások szorongatlansága.** Odesszában a Prokudinszky-utóan egy épülőfélben levő fal bedőlt és a munkásokat maga alá temette. Kilencen haltak meg, három munkást pedig haldokolva szedték ki a romok alól.

— **Az imperátor.** A saalburgi régi római castellum várterén Vilmos császár eljátszotta legújabb szerepét: a jövőnd német világbirodalom imperátorát. A föld, amelyen állott, klasszikus föld vala: Saalburg vidékének nyomultak elő a római légiók, s a németek ezt a határfészket, a limes egyik nevezetes pontját, kikutatták, restaurálták és ott limes-muzeumot állítottak fel. E muzeum alapkövének letételénél mondotta el Vilmos császár — a genius locitól megihletve — ama szálló igéket, hogy „Németország a jövőben fejlődmei és népei egységes együttműködésével dicsőségében és méltóságában oly hatalmas, oly erősen összeforrott, oly irányadó legyen, mint hajdan a római birodalom volt, hogy a mi régén a Cívís romanus sum volt, legyen ezentúl: Német polgár vagyok.”

Az imperátor szólalt meg benne, az antik császár, világbirodalmak korlátlan ura s ez a szózat nem volt anakronizmus ott azon a helyen. Hisz ott semmi jel nem utal a modern Németországra: minden téglá az ősi római imperiumról szól. És egészen stilszerűen rendezték az ünnepet: latin beszédeket mondtak és az alapköbe latin nyelvű okiratot tettek, amelynek szövegét Mommsen Tivadar szerkesztette. Az ünnepes alkalmatétel alkalmából Vilmos császár a következő latin táviratot küldte Mommsennek:

Theodoro Mommseno, antiquitatum Romanorum investigatori incomparabili, praetori Saalburgiensis fundamenta jaciens, salutem dicit et gratias agit Guilleimus Germanorum Imperator.

(Mommsen Tivadarnak, a római régiségek hasonlíthatatlan kutatójának, letévén a saalburgi praetorium alapkövét, üdvözlétét küldi és köszönetet mond Vilmos, a németek császára.)

Es stilszerű volt az öreg Mommsen válasza is. Az ő köszönet távirata, amelyet a császárnak küldött, így szól:

Germanorum Principi tam majestate quam humanitate gratias agit antiquarius Lietzelburgiensis.

(Méltóságra és humanitásra a németek legelsőjének köszönetet mond a caarlottenburgi régész.)

Oh, mi rómainak érezhette magát Vilmos császár is, Mommsen is, az ünneplő többi német is. Hisz a németek oly igen nagyon át tudnak hasonulni latinokká a könyveik mellett. Bizonyára ők írták a legtöbb latin nyelvű könyvet, az pedig szentigaz, hogy Rómáról és a rómaiakról ők kutattak fel a legbőségesebb anyagot. Valami sajátosság oszton kergeti őket a latinodiba. Ezuttal szabad folyást adhattak e hajlandóságuknak. A szintér, az alkalom illet hozzá. S szépen el is játszották római szerepüket.

Akárminő erősen hangsúlyozta is Vilmos császár a német hazát, a németek nagyságát és dicső jövőjét, valami talán ennél is erősebben dagasztotta a keblét. Az a szép fikció, hogy őt peregi római imperátor volt, latinul beszélt és latinul táviratozhatott egy németből latinná vedlett historiográfusnak. Mivelhogy még a német felett is van náció: — a római, mondja dr. Schultze, a kiváló schulmeister.

— **Egy anarkhista a kórházban.** A szigetvári kórházba nemrég egy beteget vettek fel, ki akrobatának vallotta magát. A beteg a kórházban csakhamar garázdálkodni kezdett és egyre azt hajtogatta, hogy ő anarkhista. A főorvos megparancsolta, hogy vegyék el tőle a kést, ő azonban ellenszegült s az egyik ápolót súlyosan megebesíttette, mire a kórházból a városi rendőrség a szolgabírószághoz küerte. Onnan a járásbírósnak adták át; a járásbíró úgy intézkedett, hogy a delikvenst kísérjék vissza a kórházba. A főorvos azonban megtagadta a felvételt. Az anarkhista különben azzal fenyegetőzött, hogy leszurja a főorvost és az ápoló apácákat, mire az alispánnak táviratoztak, akik elrendelték, hogy szállítsák Kaposvárra a kórházba megfigyelő osztályába, ami meg is történt. A szigetvári járásbíró azonban az alispánnal rendelésben az ő birói hatáskörének megsértését látta s ártit az alispánuhoz, hogy az anarkhistát szállítsák vissza a szigetvári kórházba. Am a szigetvári kórház nines arra berendezve, hogy oly veszedelmes embereket ott biztonságba helyezni lehessen, ezért a bíró határozatának végrehajtását megtagadta. Az anarkhista még mindig a kaposvári kórházban van, hol elmebeli állapotát vizsgálják.

— **Szerelmi dráma.** Véres szerelmi dráma történt ma délelőt a Lónyay-utca 9. szám alatt lévő házban. Ott szolgált Kohn Netti, egy negyven esztendősen leány, akinek egy Gyulás Péter nevű testő udvarolt már régebb idő óta. Kohn Netti visszautasította az udvarlást, amiért Gyulás bosszút forralt és ezt ma délelőt végre is hajtotta. Főlkerezte a leányt Lónyay-utcai lakásán és kést rántva leszurta. Három szarut ejtett rajta, mire a leány összerogyott. A gyilkos a nagy zűrzavarban elmenekült. A súlyosan sebesült leányt a mentők a Rókus-kórházba szállították, ahol most a halálal vívódik.

Hallatlan olcsóság Futószőnyegek szép színekben méterje csak 11 kr. és feljebb, még pedig 15, 20, 34, 46, 54, 66, 71, 73. Ebédlő szőnyegek, terítők, függönyök előnyös árakban olcsón adatnak el.

kapható csakis Lukács Mór divatruházában VIII., József-körút 77-79.

— **Egy pipa és egy cilindert.** Tegnapelőtt árverés alá bocsájtották Londonban Krüger, boer köztársasági elnök sokat emlegetett régi cilindert és pipáját. A cilindert lehet vagy negyven esztendő, ütött, kopott, borzas, elfakult, de a bélsére Krüger sajátkezűleg írta valamikor a nevét. A kalapot 625 koronáért, a pipát 325 korona és 10 fillérért vette meg egy gazdag angol főúr. Transvaalnak tönkre kellett mennie, hogy Krüger apó cilindereinek így felszökjék az értéke.

— **A legújabb papír.** Szenzációs és igen valószínűleg hangzó találmányról ad hirt a berlini *Post* egy budapesti távirat alapján. A berlini újság többek között ezt írja: Egy zágábi mérnök nevezetes találmánnyal lepte meg a világot, amely ha beváltja az eddigi kísérletek alapján hozzáüztött várakozásokat, nem fog kisebb eredményt elérni, mint hogy az újságot teljesen függetleníteni fogja a papiros használatától. Az új találmány szerint ugyanis oly kémiai vegyületi anyagot lehet kevés költséggel előállítani, amely rendelkezik az újságok nyomtatásához szükséges összes kellékekkel, színfelvételi, képességgel, felszín és finom vékonysággal. Ezenkívül eltérhetetlen és úgy van konstruálva, hogy a nyomás lemosható és újjal pótolható. Egyik látogatója előtt — az új nyomtatvány egy ívnek bemutatása mellett — a következőképpen nyilatkozott a feltaláló mérnök:

— Ez a nyomtatásra szánt és arra nézve felette alkalmas anyag — amint jól láthatja — nem szülsz szövet, hanem kémiai produktum, amelynek összeállítási vegyalkata egyelőre az én titkom marad mindaddig, amíg nem kapom ki a már megolyamodott szabadalmat új a monarchiára, mint a külföldre nézve. Az új anyag tetszésszerűt formában és mennyiségben, könnyen és olcsón állítható elő. Az újságnomáshoz való alkalmazása olyféleképpen történhetik, hogy az előfizető a kapott lappeldányokat visszaszolgáltathat a lap kiadóhivatalának, ahol aztán azokat vagyileg letisztítva, újra nyomás alá bocsátanak. Ennek következtében aztán az ugyanevezett végtelen papírtomb feleslegessé és a rotációs nyomás elkerülhetővé válnék. Mindezek után meg vagyok győződve, hogy találmányom, tekintve olcsóságát, könnyű előállítási módját, sok időn át való újrahasználatosságát és majdnem teljesen elért elpusztíthatatlanságát: az újság-ipart merőben új alapokra téve, ennek egészen más irányt és tetemes fellendülést adna.

A feltaláló állítólag már megegyezésre is jutott egy londoni hatalmas pénzszoporttal és csak a szabadság engedélyezési pillanatára várnak, hogy a lefedezett termékkel elaraszszák a világot.

— **Halálozások.** Sopronból jelenti egy szűkszavú távirat, hogy gróf *Czirák* Miklós, Czirák Béla főudvarmesternek 18 éves fia, a Sopron közelében levő dénesi kastélyban meghalt. A fiatal gróf tifusza esett és környezetének öneléldőző ápolása se tudta megmenteni az életnek. A holított a kenyéri birtokra fogják szállítani és ott a családi sírban fogják eltemetni.

A magyar orvosok nesztora dr. *Kunewald* Zsigmond volt 1848—49-iki honvéd tőrszoros, a budapesti tudományegyetem jubiláris doktora, ma délután végelgyengülés következtében 84 éves korában meghalt a fővárosban. A megboldogult a szabadságharcban kiváló szerepet játszott, előbb mint *Vétesy* tábornok, utóbb mint *Bem* apó hadosztályának tőrszorsosa. Nagyváradon orosz fogságba került s Aradra vitték. Onnan Pestre menekült, de újra elfogták és a Károlykaszárnyában ugyanaznap állították haditörvényszék elé, amelyen *Podmaniczky* Frigyes báró, mint közlegényt, az osztrákok besorozták. A nagy idők lezajlása után folytatta orvosi gyakorlatát. Most tíz éve megkapta a budapesti tudományegyetem félszázados jubiláris doktori diszoklevelét. Temetése vasárnap délelőtt fél 11-kor lesz a Nádor-utca 15. sz. a. gyászházban.

— **A Széchenyi-szobor tolvajai.** A múlt héten kézrekerült már a svábhgyi Széchenyi-szobor egyik tolvaja, *Weisz* József s a rendőrség tegnap *Weisz* büntetését is elfogta. A Szondy-utcában a minap *Keller* József mérnök pincéjéből elloptak ezerhatszáz koronát érő olívet és rezet. A tolvaj szekéren vitte el a lopott holmit s a rendőrség harmadnap megtalált belőle hat mázsa rezet. Tegnap a tolvaj is kézrekerült. *Gróf* Sebestyén a neve, de néha a *Gruber* vagy a *Gróf* József árnevet is használja. Mikor a rendőrségre vitették, beismerte azt is, hogy a Széchenyi-szobor ellopásában is része volt. A rendőrség továbbra is fogva tartja, *Weinberger* Fülöp, a Széchenyi-szobor orgazdája, aki a bécsi északi vasútállomáson ki akarta váltani az elloptott Széchenyi-szobrot, már utban van Budapest felé. A bécsi rendőrség Marcheggig kísérte *Weinberger* s ott átadta a budapesti rendőrség kiküldötteinek.

— **Leégett falu.** Zürichből táviratozzák: A *Graubünden* mellett levő *Taiden* falu, amely négy év előtt egészen elégett s azóta újra fölépült, tegnap óta lángban van. Eddig a falu háromnegyed része elpusztult.

— **Tragikus halál.** Az államrendőrségnek volt egy kedvelt, fiatal felügyelője, *Pártényi* Iván. Mintegy fél évvel ezelőtt leköszönt állásáról s most a magyar

mezőgazdasági gépgyár szolgálatába lépett. Tegnap este a kispesti villamos kocsira akart menetközben felugrani, de oly szerencsétlenül, hogy a kerekek alá került, melyek lábait lemetsztették. A boldogtalan ember ott a helyszínen rövid szenvedés után kiszenvetett. A szerencsétlen 32 éves embert özevegén kívül három kis árva fia siratja. Ma temették el nagy részvét mellett Kis-Pesten.

— **Tűz egy gyárban.** *Triestben* az olajgyár részvénytársaság telepén ma délelőtt tűz ütött ki. Csak néhány kisebb épület hamvadt el, de a kár így is meghaladja a százezer koronát.

— **Összemaragolt állatszeldítő.** Az állatkertben levő párdúc-ketrec előtt nagy rémület volt ma délután fél három óra tájban. *Sobin* Mátyás állatszeldítő, aki két év óta négy hatalmas him-orozslánal produkálja magát, bement a párdúc ketrecbe, ahol egy, nemrég *Hagenbeck*ot vásárolt párdúc volt. Az állatszeldítő földatál túzte ki, hogy ezt a rendkívül vad állatot összeszoktassa a másik két párdúccal. Bemenelele előtt még figyelmeztették, hogy ne tegye, de *Sobin* nem tágitott. Midőn a ketrecbe lépett, a párdúc nyakára ugrott, hatalmas karmaival letépett fejbőréből egy darabot. *Halálos küzdelem fejlődött ki erre a ketrecben.* Állat és ember a földön hempergett. Végre nagynehezen kiszabadították *Sobin*ot, akinek arca, ballába és válla össze volt marangolva. A mentők szállították eszméletlen állapotban a zsidókórházba.

— **Öngyilkosság az idegenben.** Megirtuk, hogy Párisban a *Notre-Dame du Champson* egy fiatalember holttestére akadtak, halántékán lőtt sebbel, kezében revolverrel. Minden körülmény öngyilkosságra mutatott. Irást nem találtak nála, csupán egy budapesti közuti villamos cserejegyet, amelyet el is küldtek Budapestre. A cserejegy nyomra is vezetett. Az öngyilkos minden valószínűség szerint *Augenstein* Leo budapesti születésű 28 éves aranyműves, aki a *Sip-utca* 13. szám alatt levő házban lakott. Atyjánál ugyanis ugyanolyan sorszáma jegyet találtak, s a személyleírás teljesen megegyezik *Augenstein*éval. A fiatalember augusztus 6-án utazott Párisba. A rendőrség most várja a végleges értesítéseket.

Kinek nincsen?

Napkeletnek fejedelme
Mit gondol magába:
Elindul nagy kísérettel
Vén Európába,
Látni sokat — tapasztalni,
Mulatni e mellett,
S hoz magával tenger kincsét,
Nap- s oroszán-rendet.

És eljutnak — úgy útközben,
Egy szép őszi este —
Rokon néphez, büszke néphez
Ide Budapestre.
S amit itten látnak-hallnak,
Mind-mind megszodálja
Napkeletnek fejedelme,
Királyok királyja.

„Nagyvezírem” — szól a felség
S arca mint a kármin —
„De szép zongorákat áru
Éz a *Sternberg* Ármán,
Fáj a fogam nagyon egyre!”
— „Hát vegyünk meg egyet
S adjunk neki érte egy-két
Nap- s oroszán-rendet.”

„Hallom.” — szól a felség aztán —
„Éz a *Blum* és társa
Az egyenruhák szabását
Soh’ se bízza másra!”
— „Úgy van ez mind uram király
S ha felséged rendel,
Megelégszik ez a firma
Nap- s oroszán-renddel.”

„Nagyvezírem, édes szógám,
Mulatolni vágyom,
S ha *Titcomb*ot nem láthatom,
Az lesz a halálom!”
— „Intézkedem, uram király,
Itt lesz holnap reggel,
S *Albrecht* szemét majd kiszúrjuk
Nap- s oroszán-renddel!”

„Addig bátran elnézhetünk
— Hogyha nem hoz lázba —
Egy kintű pikolóra
New-York kávéházába,
Katonazenét hall ottan,
Ki pikolót rendel!”
— „Megelégszik-e a kéd *Hirsch*
Nap- s oroszán-renddel?”

„Tyükszemem van!” — „Sehaj felség!”
— „De nagy ám az ára;
Fáj a fogam szörnyű módon
Vagy tíz pár oszámra!
Szaladj édes nagyvezírem,
Rögtön visszavárlak

S adhatz érte Nap s Oroszlánt
Kettőt — *Agulárnak!*”

Egyszer aztán nagy a jajszó
A Hungáriában:
„Fáj a fogam nagyvezírem
Istenigazában!
Olyan is van közte, amely
Odvas immár itt lett;
Hivásd fiam hamtarjában
A fogorvost — *Dicket!*”

És jön a Dick... Hoz magával
Fogocseptet és plombot
„Felséges úr, fogfájásod
Ne okozzon gondot,
Tudom, hogy egy jajszót se szólsz
Ha neked Dick rendel!”
— „Jól van fiam, itt van érte
Nap- s oroszán-rendjel!”

Igy esett meg Budapestem
Egy szép őszi reggel,
Hogy itt maradt valamennyi
Nap- s oroszán-rendjel.
És a kincs — az visszament mind
En esküszöm rája:
De nem szenved fogfájásban
A perzsa királyja.

—No—

(x) **Zoltán Béla gyógyszerész** ez uton tudatja, hogy más hasonlóu készítményekkel való összetéveszthetős elkerülése céljából, évek óta forgalomban levő hajöszülés elleni szerét ezental *Stella-vis* néven hozza forgalomba.

(x) **Lukács Vilmos** bankházából, Budapest, V., Föld-utca 10. sz. a., vegyekenk osztályosorsjegyeket: 1/1 á 12 kor., 1/2 á 6 kor., 1/4 á 3 kor., 1/8 á 1.50 kor. portómentesen.

(x) **Kérjünk minöntött Emke-gyujtót!**

(x) **Honi ipar.** Ajánlom általánosani ismert, saját gyártmányu *posztó bokavédőmet* (gamasni), ami elegánsabb és jobb szabású bármely bécsi, vagy külföldi gyártmánynál. Kapható drapp, oliv, szürke, bronz és fekete színben. Párja 1 forint 10 krajcár. Hölgyeknek térdmagasság, párja 2 forint 75 krajcár. Kapható: *Kertész* Pál divatárúházában, Kerepesi-ut. 44. a. Népszínházzal szemben. Eladás nagyban is.

A perzsa sah elutazott.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, október 12.

Muzaffer ed Din perzsa sah, aki most másodizben idözött a magyar fővárosban, ma délelőtt elhagyta Budapestet, ahol újabbban öt napot töltött. Amint maga is kijelentette a keleti tejedelem, kellemes emlékeket vitt magával innen, ahol mindenfelé a rokonszenv különös jeleivel találkozott.

A perzsa sah ma reggel fél kilenc órakor kelt fel és reggeli után magához hívatta *Adeline de Germain*-t, a hatesztendő zeneművésztnőt. A kis leány saját szerzeményét játszotta el zongorán a sah előtt, aki aranyéremmel tüntette ki és aranyban ötszáz koronát nyújtott át neki. Ezután *Szell* Kálmán miniszterelnök és *Széchényi* Gyula, a király személye körüli miniszter tiszteleggett a sahnál, hogy tőle elbucszanak. A sah ismételen kifejezte köszönetét és elismerését azért a szívélyes fogadtatásért és páratlan vendéglátásért, melyben itt Budapestben része volt. Majd tőszögi *Frennd* Jenő budapesti perzsa főkonzult fogadta bucsulátogatáson. A főkonzult előtt is ismételte a sah, hogy mily kellemes emlékekkel távozik Budapestről. Mint-hogy a főkonzult a perzsa rendjelnek már korábban birtokában volt, a sah köszönetre kifejezése mellett sajátkézü aláírásával ellátott areképét ajándékozta neki.

Ezalatt a szálló előtt tengerenyi nép verődött össze és a fogatok is előállottak. Fél tízenegy volt, mikor a sah elhagyta a Hungáriát. A szálló előcsarnokába lépve a közönség zajosan megéljenzte a sahot, aki katonásan köszönt s aztán elhelyezkedett a négyülékes batárban. Vele voltak *Emine Sultan Sadrazam* nagyvezér, *Hattimol Molk* udvari miniszter és a tolmács. Az előtte haladó kocsiiban *Neriman* kán és *Prasche-Lázár* Alfréd belügyminiszteri fogalmazó foglalt helyet. A harmadik kocsiiban a kíséret három tagja, a negyedikben pedig báró *Splényi* Odön rendőrtanácsos és *Laky* Imre rendőrfelügyelő. A sah kocsiját lovasrendőrök vették körül.

A fogatok megindultak a Mária Valéria-utca, Deák-utca, Károly-köruton, Kerepesi-uton ki a keleti pályaudvarhoz. Az egész utvonaiat óriási közönség lepte el. A sahot mindenütt lelkesen megéljenzték.

A keleti pályaudvar környékét már reggel megszállotta a diszruhás rendőrök serege, míg a Kerepesi-utat és a Baross-szobor környékét óriási sokaság lepte el.

Hivatalos bucsuzás nem volt s így a pályaudvarban csak a vasut és a rendőrség képviselői jelentek meg. Ott voltak: *Ludwig* Gyula miniszteri tanácsos, az államvasutak elnökigazgatója, *Rudnay* Béla

lőkapitány, gróf Szapáry Pál, dr. Petronievics, a szerb király küldötte, Bornemisza Boldizsár rendőrlőparancsnok, báró Splényi Ödön és Máltás Hugó rendőrtanácsosok, Pavlik főfelügyelő, Vámbéry Ármín egyetemi tanár, Lachnit János felügyelő állomásfőnök és a vasutigazgatóság tagjai.

A királyi váróterem előtt állott a sah különvonata, mely több udvari szalonkocsiból, első osztályú termes-kocsiból, egy étkező- s több teherkocsiból állott. A sah ugyanis rengeteg podgyászt vitt magával. Egyik kocsiban elhelyezték azt a négy magyar lovat, melyet a perzsa uralkodó ma vásárolt meg gróf Szapáry Páltól. Egy másik külön kocsiban voltak a sah kedvenc kutyái, amelyeket európai körútján vásárolt.

A sah és kísérete pár perccel tizenegy óra előtt érkezett a pályaházba, ahol a királyi váróteremben a szerb király küldötte, dr. Petronievics udvari titkár fogadta és megbizta, hogy tolmácsolja üdvözlését Sándor szerb királynak és feleségének.

Majd szalonkocsijába sietett, amelynek ablakából kihajolva, hosszu, élénk beszélgetést folytatott Vámbéry Árminnal, előbb perzsa azután francia nyelven, úgy, hogy a sah kijelentéseit a körülállók is hallhatták:

— Örökké emlékeimben marad Budapest, mert sehol nem fogadtak ilyen melegen. mint itt! — mondta hangosan a sah. — Utazásomról könyvet írok, amelynek első példányát neked küldöm meg. Kérlek, fordítsd le azonnal magyar, francia és német nyelvre s küldd el mindazoknak, akiknek vendégszereteted élveztem. Hadd lássák, hogy miként gondolkodom róluk, küönben írj nekem gyakran, mert állandó levelezésben akarok maradni veled.

Vámbéry mély bókolások közt hallgatta a szavakat, majd keleti szokás szerint áldást mondott a távozó fejedelemre:

— Az uristen legyen őrződ, nagy fejedelm és értesíts, ha szerencsésen megérkezel Teheránba!

A vonat ezután elindult és a sah barátságosan köszöntögetett az éljenző közönségnek.

A sah különvonata, melyet Marx János államvasúti igazgató és Tolnay Kornél üzletvezető, továbbá Görgey főfelügyelő vezet, Hatvan, Miskole, Sátoralja-Ujhely és Munkács érintésével megy Hársfa-Szolyvái, ahol ma éjszaka pihenőt tart. Holnap azután tovább megy Lavoena, illetőleg Podvoliciska felé. A sah egyenesen Bakuba utazik és onnan Tifliszen át Teheránba.

A sah bucsuzása előtt többeknek kijelentette, hogy a jövő nyáron ismét ellátogat Marienbadba, melynek vize teljesen helyreállította egészségét s utazása közben ismét tíz napot fog tölteni Budapesten.

A sah ezuttal sem feledkezett meg a rendőrségről. Laky Imre rendőrfelügyelőt a IV-ik osztályú nap és oroszlánrenddel tüntette ki, Reim István, lovag Hutschenreiter Sándor, Vashoggi Géza, lovag Bialokurszky Gyula, Stankó Sándor és Aczél Péter detektívek aranyérmeket kaptak. Kitiintést kapott még több rendőr és ezüstérmeket kaptak a biciklis detektívek is, akik a sahot kirándulásában kísérték.

A perzsa sah Sternberg Dezsőnek, a Sternberg Ármín és testvére es. és kir. udv. hangszergyáros cég belfelügyelőjének a nap és oroszán-rendet adományozta, a céget pedig udvari szállítójává nevezte ki. A sah és a nagyvezír Sternberg udvari hangszergyárosnál több zongorát és egyéb hangszert rendelt, melyeknek vételára meghaladja a 20.000 koronát. Ha tekintetbe vesszük, hogy a sah mily nagy körutat tett Európában s még a párisi vilákiállítás is megtekintette s mind ezek dacára Budapesten találta fel az igényeinek teljesen megfelelő hangszereket, úgy ez nagy dicsőségét jelenti a magyar iparnak.

Vajjon kiknek száthatja a perzsa sah azokat az angolszászu gyermekruhákat, amelyeket ő felsége nevében Emine-Sultán-el-Molk rendelt meg Friedmann-Herz Irén gyermekruha-műhelyében (VI., Bajnok-utca 1. szám), hiszen alig lehet elképzelni, hogy a sah az ifju nemzedéket a vallási szempontból is kötelező nemzeti viselettel el akarná szoktatni?! Ezek a ruhák bizonyosan ajándékok lesznek Perzsiában élő európai családok számára, akiket a sah különösen kegyel.

A magyar műipart a sah nem győzte eleget dicsérni. Erdekés, hogy a nagyur mikor először volt a fővárosban, jelentékeny összegért vásárolt ékszerket Grünstein Henrik Marokkó-utcai ékszerüzletében. Most, hogy másodszer jött Budapestre, ismét fölkereste Grünstein Henrik üzletét és pazar pompájú gyártmányaiól igen sokat vitt magával, hogy — ugymond — ragyogó emléke maradjon fővárosi szórakozásainak.

Miskole, október 12.

A perzsa sah ma délután 3 óra 41 perckor külön udvari vonaton átutazott a városban. A pályaudvar

zsufozásig megtelt közönséggel, főleg elegáns hölgyekkel. A vonatot viharos éljenzéssel fogadták. A sah megjelent az ablaknál és amíg a vonat állott, teljes 10 perccig, folytott ott volt az ablaknál. A hivatalos személyek közül a pályaudvaron megjelentek dr. Tarnay alispán, Soltész-Nagy polgármester. A vonatot Stankovits főfelügyelő fogadta. A sah, mikor látta, hogy a csendőrök visszaszorítják a népet, leizent, hogy ne bántásák a tömeget. A vonat 3 óra 51 perckor iolytatta útját.

Sátoralja-Ujhely, október 12.

A perzsa sah udvari vonata este 6 órakor érkezett a pályaudvarra, ahol ekkor már ezreke menő közönség volt együtt. A város és a vármegye küldöttsége diszmagyarban várta a nagyurat Molnár István főispánnal, Székely Elek polgármesterrel, Dókus Gyula vármegyei főjegyzővel és élükön. A sahot üdvözölték, aztán a vármegye történetét tartalmazó képes díszalbumot nyújtottak át neki, amit a sah megköszönt. Kapott még a királyok királyi nyolc kosár hegyzűjait szállított és nyolc palack aszubort is. A sah a szolyvabársfalvi állomáson megáll, ahol ötven csendőr van kirendelve az őrizetnek.

Óh, Khina!

— Jelenetek Khina intim életéből. —

I. Ujjászervezés.

A khinai kormány ujjászervezte hadsereget.

(Londoni távirat.)

A khinai százados: Örmester Tao-Bi-Tang, jöjjön ide. Ujjá fogjuk szervezni a hadsereget. Érti?

Örmester: Értem.

Százados: Ma megkaplam a pénzt, ami az ujjászervezéshez kell. Itt van, négyezer taelba kerül az én századom ujjászervezése. Tudja maga, mi az az ujjászervezés?

Örmester: Nem én.

Százados: Hát majd mindjárt meglátja. (A legény-séghez): Vigyázz! Közlegény Pio-Ta-Csüing, lépj el.

Közlegény: Jelen!

Százados: Miért nincs nadrágod?

Közlegény: Még az is legyen? Nem vagyok én tábornok, hogy nadrágot is legyen!

Százados: Az mellékes. Ha estig nem keritesz elő egy nadrágot élve vagy halva, korába huzatlak! Érted? (Jobbról-balról élénken felpofozza.)

Közlegény: Ertem.

Százados (az örmesterhez): Irja be a listába: „Pio-Ta-Csüing közlegénynek nadrág = 10 tael.”

Örmester: De hisz nem adott neki pénzt!

Százados: De adtam neki pofont. Fogadjunk, hogy estig lesz nadrágja. Végső esetben lop egyet Irja csak be a tíz taelt. Most már kezdj sejtteni, hogy mi az az ujjászervezés?

Örmester: Igenis.

Százados: Második szám. Közlegény Pa-Tio-King. Alj el. (Megrézi.) Ennek még egészen jó a sisakja...

Közlegény: Százados urnak tévedni tetszik... nincs is sisakom... (ütögeti a meztelen fejét.)

Százados: Dehogyan nincs. Nézze csak meg, örmester...

Örmester (aki már kezdi érteni a dolgot): Persze, hogy egészen jó. Hogy merészeled azt mondani, hogy nincs sisakod? He? Mi van a fejeden?

Közlegény: Fejbőr.

Örmester: Most jól figyelj ide: ha én azt mondom, hogy sisak van a fejeden, akkor sisak van a fejeden (Megrugdossa) Hát mi van a fejeden?

Közlegény: Sisak.

Százados: Na látod fiam, miért nem mondtad mindjárt! Megspóroltad volna a rugásokat. És milyen sisak van a fejeden?

Közlegény (aki már szintén érti a dolgot): Egészen új, szép, fényes sisak.

Százados: Örmester Tao-Bi-Tang, irja be: „második számnak új sisak: husz tael.”

Örmester (lázasan beírja): Százados ur zseniális ember...

Százados: Hát most már teljesen érti, hogy mi az az ujjászervezés?

Örmester: Igenis.

Százados: Hát folytassa tovább, én már belefáradtam...

Az előbbi közlegény (félénken): Százados ur kérem, mikor kapom azt az új sisakot?

Százados: Hogyan? Már elvesztetted? Hisz az imént még a fejeden volt, magad mondtad! Hát így vigyázz a holmidra? Borzasztó! Vágjatok huszonötöt erre a gazerberre... Örmester, irja be a könyvbe: „második számnak új sisak.”

Örmester: Egyszer már beírtam.

Százados: Bánom is én... irja be még egyszer... hisz úgy fáj a szívem, ha látom, hogy ezek a csirkefogók nem vigyáznak az állam drága holmijára...

FŐVÁROS.

(*) A német nyelv az elemi iskolákban. A VII. kerület egyik iskolaszéke arra kérte a fővárost, küszöbölje ki a német nyelvet az összes elemi iskolából és fordítsák az így megtakarított időt a magyar fogalmazásra és a testnevelésre. A többi iskolaszék, egynek kivételével, magáévá tette ezt az indítványt, melyet ma tárgyalta a közoktatási bizottság. Ez a közoktatási ügyosztály javaslatára Várady Károly tanfelügyelő halasztó indítványát elvetvén, egyértelműen kimondotta, hogy a német nyelv tanítását az elemi iskolák 5-ik és 6-ik osztályára kell hárítani s ott is csak fakultatíve, mint rendkívüli tantárgyat kell tanítani a német nyelvet.

(*) A békejobb. Az imádság, amely a rendőrség és a főváros között keletkezett legutóbbi konfliktusában szerepelt, meglágyította a főváros szívét. A főváros nem fordul a belügyminiszterhez Goldstein Simon imaháza ügyében, hanem a lőkapitánytól csupán a hatodik kerületi kapitányság ellen ítéletet eljárást kér, jöllebet erre sincs semmi ok. A rendőri sajtóiroda is nyilatkozik a dologban és e nyilatkozat szerint Czajlik Alajos rendőrtanácsos igen tapintatosan járt el ebben az ügyben. A lőkapitány — ugymond a nyilatkozat — a kerületi kapitányságtól bekívánál hivatalos adatokból meggyőződött, hogy az előjárás október 4-től kelteze megkereste a VI. kerületi kapitányságot, hogy miután a Gyár-utca 48-ik számú házban alkalmi imaház létesítésére engedélyt nem adott, ott az istentisztelet megtartását kihatallommal akadályozza meg. E megkeresés október 4-ikén oly időben érkezett a kapitánysághoz, midőn a hívek a kérdéses helyiségben már összegyűltek és az istentiszteletet végezték, ennek következtében a kerület vezető rendőrtanácsos az előjárásággal telefon utján azonnal közölte, hogy az imaházba való bejutást készséggel megakadályozza volna, de már istentiszteletet tartó híveket a helyiségből kihatallommal eltávolítani nem tartja célszerűnek, mert ez közbotrányulni járna és azért személyében felelősséget nem vállal. Az előjárásnak ennek következtében egy tisztviselőt küldött át a kerület kapitánysághoz, aki egy polgári meg egy egyenruhás rendőrt kért maga mellé, oly célból, hogy az imaházba azokkal elmegy s felhívja az egybegyűlteket, hogy távozzanak. A kihatallommal való kiűrés azonban az előjárásági tisztviselő sem tartotta célszerűnek és azt sem a kapitányságtól, sem a két kiküldött rendőrközlegektől többé nem kívánta s midőn a távozásra vonatkozó felhívásnak az ajtatoskodók eleget nem tettek, az előjárásági tisztviselő minden további megkeresés nélkül távozott.

(*) Az artézi fürdő. A pénzügyi bizottságban ma megtette jelentését az artézi fürdő ügyében kiküldött albizottság. Az albizottság abban a véleményben van, hogy az artézi fürdő vizének gyógyhatása van és azt javasolja, fogadják el Czigler Győző drágább tervét, 2,584.000 koronában állapítja meg a fürdőépület költségeit. Az albizottság a befektetett pénz után 6-26% kamatozást remél. A kérdéshez többen szölköztek hozzá, köztük a betegségéből felépült Steiger Gyula is, helyesen találva a költségesebb építkezést. A bizottság, miután Herzog visszavonta halasztó indítványát, egyhangulag hozzájárult az albizottság javaslatához.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** Rómeó és Julia. Jól esett szétnézni ma este a Nemzeti Színház nézőterén. Mintha première lett volna, úgy tele volt az egész színház: földszint, páholyok, karzat. Pedig egy háromszáz évesnél jóval idősebb darabot adtak elő: Shakespeare Rómeó és Julia-ját. Ilyenkor azt kell hinnünk, hogy a világ nem vettül, a költészet vonz, mindennél erősebben vonz, az emberek szeretik a szép, nagy, szenvedélyes poézist és Shakespeare nem detronizálja semmiféle áramlat, semmiféle új ízlés. Ezt az olasz tárgyú tragédiát ifju korában írta Shakespeare. Szövege lángol; érzékisége, rajongása, szenvedélye izzó és szertelen, mint az ifjuság maga. És a szerelem mellé oda van téve a gyűlölet, két család gyűlölködése, hogy a darab még emésztőbb tűzzel lobogjon. Ha ez a tüzes levegő nem veszi közül az előadást, ha nem sugárzik ki a színeszékbe a darab lényes forrósága: nincs illúzió, nem élvezhetjük a shakespearei remeket. Szerencsére olyan színészeink vannak, akik meg tudnak gyújtani beuntünket szenvedélyes játékok hevével és szép hangjuk szárnyaló páthoszával. Márkus Emilia nem a naív, szentimentális Juliát játszza, hanem az igazi Juliát: az érzéki, a szenvedélyest, az erős akaratú leányt, akiben benne van az aszony egész gyönyörűvágya és egész áldozatkészsége. Beregi Oszkár fiatal, rajongó, kedves és a szenvedély legerősebb kitérőeseiben is igaz. Erdeme, hogy a hamis

páthoszt egészen kiközösölte magából. Összeolvad a szereppel, él benne, sír és tombol, mint a szerelmes, viharos ifjúság, mint a tavaszi fergeteg. Elhiszünk neki mindent, mert ő is hisz magában és teljes elragadtással játsza szerepét. *Ivánfi* Tybalt gyűlöletének adja meg a súlyt, az erőt, a pusztítani kész indulat komor hevét. *Ivánfi* az ilyen alakokban kitűnő. Ebben a hármashat igazán gyönyörködünk ma este, *Vízvárné* humoros, életerős dajkaja, *Percsényi* szerzetese és *Egryssy* Ákos Capuletje szintén kiváló. (d. e.)

**** A cigány reprize a Nemzeti Színházban.** A Nemzeti Színházban most *Szigeti* régi, jeles népszínművéből folynak a próbák, amelyről már megirtuk, hogy *Ujházi*val a címszerepben felelevenítésre kerül e hónap 19-ikén. A népszínmű főszerepeit a következők fogják játszani:

Hegyesi Mari—*Erzsi*, *Ligeti* Juliska—*Évi*, *Mihályfi*—*Peti*, *Gyenes*—*Gyuri*, *Gabányi*—*Márton* gazda, *Vízvárné*—*Rebeka*, *Hetényi*—*Kurta* és *Hordáth*—*Várszegi*.

**** A Népszínház jubiláris díszelőadása.** A Népszínház első jubiláris estje, amelylyel az igazgatóság a színház huszonöt éves fennállását megünnepli, mint már megirtuk, október 15-ikén, hétfőn lesz. Ezen a napon telik be ugyanis negyedszázada, hogy a színházat megnyitották. A jubiláris estének programját, amelyet mai színházi rovatunkban közlünk, a Népszínház igazgatósága most hivatalosan is közzéteszi. Ez a program a következő: A jubiláris előadás *Mosonyinak* azzal az *Ünnepi nyitányával* fog kezdődni, amelylyel huszonöt évvel ezelőtől az első előadását megnyitották. Következik azután *Arányi* Emilnek erre az alkalomra írt prólogja, amelyet *Szirmai* Imre fog szavalni. Ez után a négy legkiválóbb elhunyt népszínműírónak, *Szigeti* Edének, *Tóth* Edének, *Csepreghy* Ferencnek és *Abonyi* Lajosnak egy-egy darabjából felvonalásrövidítéseket mutatnak be. Így szinkronizálunk: *A csikós*, *A betyár kendője*, *A Sárga csikós* és *A Falurossza* egyes jelenetei, a több szerepekben *Blaha* Lujza, *Küry* Klára és *Hegyi* Aranka főléptével.

**** Lindh Marcella a Magyar Színházban.** Az első Lindh-este holnap szombatol lesz a Magyar Színházban. A kitűnő művésznő tudvaleg az *A gésák* Mimoszójának szerepében lép fel, még pedig az első este az *Othon Iról és Hírírói Kőr* javára. A Magyar Színház igazgatósága ma lent elküvetett, hogy Lindh Marcella asszony vendégeit a kellő keretben foglalják le. A darabot részben új betanulással és jelenléteken megrovidított kórus igénybevételevel adják elő. A kis szízlamokat *Döry* Margit, *Inkey* Gizella, *Gombaszöki* Margit, *Radányi* Klára és *Matkovich* Antonia éneklék, a finaléban pedig hetven személy vesz részt. Lindh Marcella vendéglételeinek idejére a színház jegyárúsító pénztára egész nap permanenciában van, valamint a városban is kaphatók jegyek egész estéi fél hat óráig *Bárd* Ferenc és testvére jegyirodáiban.

**** Új énekes bohózat.** *Heltai* Jenő és *Guthi* Soma énekes bohózatot írnak a Magyar Színház számára, amelynek tárgyát a turf-életből merítik. A darab címe: *A turf* lesz s mint értesülünk, még az idei évadra van szánva.

**** A pécsi Nemzeti Színház.** Özgye *Tiszáné* társulata — a mint nekünk Pécsről jelentik — már bevonult a Nemzeti Színházba, ahol estéről-estére mindinkább kivívja a közönség meglegedését. A szezon az *Gésákkal* nyitották meg, amelynek kitűnő szereposztása rögtön elárulta, hogy minő derék énekes ensemble szerzett az özgye igazgatónő, aki maga is egyike az ország legjelesebb primadonnáinak. *Mimozát Csörgay* Adél énekelte gyönyörűen, aki néhány év előtt a Magyar Királyi Operaházban volt a tagja. *Mollyt Gergely* Giza adta, a náha erős meghülés következtében indisponálva játszott, egy csapásra megtetszett a közönségnek. *Juliettet* pedig *Szirmai* Olga énekelte, akinek szép hangját a fővárosban is ismerik. *Nádasy*, az új művészt mulatságos *Vancsi* volt, *Imári* márkít pedig *Vágó* adta. A jó ensembleből kiváltak: *Mezey*, *Kozma*, *Füredy*, *Németh*, *Delly*, *Nagy* Vilma, *Simon* Mariska, *Pásztor* stb.

**** Színházi esata.** A színházi esata Budapestben játszódtott le. Még hozzá, egy haditudósító jelentésében olvassuk, nagy volt a csata és rendkívüli izgalmak közepette ment végbe. Nem tréfa a dolog. A Nagyváradban az újság legnagyobb betűivel nyomtaták le ezt a színházi hírt:

Színházi esata. Budapestről jelenté tudósítónk, hogy a Népszínház legutóbbi bemutatóján, a San-Tó előadásán, nagy színházi esata volt. *Küry* Klárával versengett az új primadonna, *Fedák* Sári. Mikor *Fedák* dalait sokszor újráták: a Küry-párt püsszegetni kezdett, mire a *Fedák* hevi annál jobban tapsoltak. Ez a küzdelem több énekszám alatt ismétlődött és nagy izgalmat okozott.

A nagyváradnak most már jocosan számot tartatnak a további hűségese, hírszolgálatra a háboru szinteréről. És majd olvashatjuk, hogy a csatározók páncélinget öltöttek és ágyúkkal, huszárakkal, tüzfűtőkkel és markotányosokkal vonultak a harcba. Mert a stratégia izgit mindenekelőtt, még a Nagyváradra telegrafáló tudósítót is izgatja.

**** A nagyvárad színház megnyitása.** A jövő hétfőn nyitják meg nagy ünnepélyességgel a nagyvárad színházat. A megnyitó-előadásán ott lesz *Milán* király is, aki jelenleg *Zichy* Jenő gróf magaslaki birtokán vadászgat. *Zichy* gróf táviratilag kérte től *Somogyi* igazgatót, hogy tartson lenn *Milán* király számára egy páholyt. Az új színházat ma délelőtt megnézte *Schlauch*

püspök *Bulyovszky* polgármester és *Somogyi* igazgató kalauzálása mellett. A 10paj két óra hosszat időzött a színházban s nagyon megdicsért mindent, miközben megjegyezte, hogy a nagyvárad színház jobban tesz nekik, mint a budapestiek.

**** Operaelőadás a Telefon-Hirmondóban.** Ma este, előfizetőinek szórakoztatására, a Telefon-Hirmondó a Magyar Királyi Operaház előadását fogja közvetíteni. Színe kerül a *Teteurehivás*, *Parkas* Ödön magyar tárgyú operája, utána pedig a *Naila* ballet zenéje lesz hallható. — Az Opera előadásának közvetítése után az est folyamán érkezett üdön-ságokat és táviratokat olvastajta fel a szerkesztőség, azután pedig 11 óráig *Zoltai* Marci cigánymuzsikáját közvetíti az Emke-kávéházból. Itt emlíjük meg, hogy a Telefon-Hirmondó délutáni katonazenéjét, mely fél 5 órától 7 óráig tart, az Elite-kávéházból közvetíti.

MŰVÉSZET.

□ **A gödöllői Erzsébet-szobor.** A gödöllői Erzsébet-szoborbizottság legutóbb tartott gyűlésén elhatározta, hogy a leleplezési ünnepélyre Erzsébet-albumot fog kiadni, melyben az elhunyt királyné gödöllői séjoursait örökíti meg. A gazdagon illusztrált művet, melyet az ünnepélyen szétosztanak, *Ripka* Ferenc, a végrehajtó-bizottság elnöke készíti.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **Gyulai Pál nyilatkozik.** Tegnapelőtt közreadtuk *Fereny* József tanárnak levelét, amely elmondja, hogy miféle módon készült a spanyol művészetet tárgyaló könyvéről a *Budapesti Szemle*ben megjelent és jegyű kritika. *Fereny* József a kritika szerzőjét, *Riedl* Frigyeszt idézi, aki arról panaszkodik, hogy *Gyulai*, a szerkesztő, a kritikába beirt néhány becsmerlő sort, a nélkül, hogy magát a könyvet elolvasta volna. Erre a levélre *Gyulai* Pál most nyilatkozzal válaszol, amely így szól:

Riedl ur azt panasolja, hogy a *Szépnyelv*szetek *Spanyolországban és Murilló* című könyvről írt bírálatába, mely a *Szemle* októberi számában jelent meg, betoldottam egy mondatot, melyet ő nem helyesel. Ez igaz, de az nem igaz, hogy nevével visszaélttem volna, mert a bírálat névtelen volt, és betűkkel jelölve. A névtelen bírálatokért nemcsak az író felelős, hanem a szerkesztő is, sőt ez még inkább. E felelőség érzete ösztönözt a betoldásra. Ugyanis *Riedl* ur bírálatában nem egy badarságot idéz a könyvből, ami meggyőzött engem arról, hogy ez a könyv sem elég komoly, sem elég tudományos s ezt a betoldott mondatban ki is fejeztem. Nem tettem egyebet, mint a bírálatban felhozottak nyomán levontam a következtetést, amit a bíráló nem akart, vagy nem mert levonni.

Riedl ur igen jól tudja, hogy a neve alatt írt cikkeiben soha sem tettem változtatást, legelőbb jegyzetben fejeztem ki ellenkező nézetemet, de névtelen bírálaiban néha változtattam egyet-mást tudta nélkül is, amit ő nem vett rossz néven s azt hittem, ezt sem veszi.

Az az állítás, hogy a betoldott mondat ellenkezik a bírálat többi részével, szintén nem áll. Bizonny a bírálat több részében is kevés a méltánylat s némi méltányolni valót lehet mindig találni a nem elég komoly s nem elég tudományos könyvekben is.

De ha *Riedl* ur oly komoly és tudományosnak tartja a kérdéses munkát, sziveskedjék azt bővebben kifejteni, bebizonyítani. Szivesen felajánlom e célra a *Szemle*t, változtatás nélkül kiadom a cikkét s csak utólagosan teszék reá megjegyzést.

Budapest, október hó.

Gyulai Pál.

A nyilatkozat beismerő, sőt az utolsó passzus gavalléros. Nincs is sommi megjegyzésünk e nyilvánosan folyt polemára. Csak azt sóhajtok el, hogy mit csináljon a többi kritikus, ha a *Gyulai* Pál el sem olvasott könyvekről írnak kritikáló sorokat! És mi bizalmunk lehet az Akadémia komolyképi *Szemléjében*, ha ott ilyesmi megeshetik?

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Érdekes sajtópörök.** A *Magyar Szó* egy cikke a *Kornyreva* zendület egy tüntette föl, mintha annak államellenes ésa közönség magyar lakossága ellen irányuló jellege lett volna. *Krassó-Szörény megye* tegnapelőtt tartott közgyűlése e cikkben alaplan támadást látott a vármegye „mindig hazafias érzelmű román lakossága” ellen és azért felhívta az alispánt, hogy *Kornyreva* közönségével érintkezésbe lépve, indíton sajtópört a cikk írója ellen és a cikkben jelentkező s a román nemzetiség elleni izgatás tényálladékát magában foglaló

vétéség megtorlása céljából az illetékes kir. ügyészség figyelmét hívja fel.

Igazságszolgáltatásunk történetében talán ez volna az első eset, hogy sajtópörben egy közönség szerepel panaszosként. Arra meg bizonyosan nem volt még precedens, hogy hivatalból sajtópört indítottak a „román nemzetiség elleni izgatás miatt”.

Nyíltér.

TORNATERMEK

eljos berendezését és felszerelését vidékre is, elvállal a legelőnyösebben

SEFFER ANTAL ipartelepe

Budapest IV., Károly-utca 1. boltsz. 12.

(Központi városai épület.) Arjegyek kívánatra ingyen.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK.

Pozsony, október 12. A pozsonyi katolikus sajtóegyesület jövő vasárnapon a városához nagyeremény gyűlést akart tartani. Tegnap közzétette a programot is, melynek első pontja az antiszemitizmusról szólt. *Brolly* polgármester e miatt a terem használati engedélyét visszavonta. A gyűlést bizonytalan időre elhalasztották.

Az angol választások.

London, október 12. Déltűn 5 óráig megválasztottak: 383 kormánypártit, 165 liberálist és 78 nacionalistát. A kormánypárt eddig 34 és az ellenzék 31 mandátumot nyert.

A boerok utolsó harcai.

Fokváros, október 12. (Reuter.) Buller tábornok visszautazik Angliába.

London, október 12. *Campbell-Bannermann* tegnapi választóbeszédét mondott, amelyben azt ajánlotta, hogy a délafrikai tartományoknak azonnal adják meg az önkormányzatot.

Közigazgatási táviratok.

Berlin, október 12. A tőzsde megnyitásokor rövid időre gyöngült, de később megszilárdult s a contremine, amely az utóbbi napokban agresszív volt, ma fedezetekre mutatott kedvet.

Bécs, október 12. (A *Budapesti Napló* telefon-jelentése.) A régen várt eső, amely a félbeszakadt mezeli munkákhoz olyannyira szükséges, még mindig nem következett be s ez volt az oka, hogy a határidőszület megkezdésekor, jöllehet New York gyengébb árfolyamokat jelentett, vásárlási kedv mutatókozott és a kereslet még valamivel szilárdabb lett. A forgalom későbbi folyamán az ítlezben nagy esőnd állott be s ez annyiban gyakorolt hátrányos befolyást; mert az árfolyam, emelkedések ismét elvesztek. Rozs és idei tengeri zárlatok még 1, illetőleg 2 fillérel alacsonyabban állott mint tegnapi este. Az ősi buza 2-3 fillér emelkedést tett meg. Tavalyi tengeri szintén javult néhány fillérral. Egyebekben nem volt változás. Buza tavaszra 8.23-8.25-8.21. rozs őszre 7.69-7.70-7.66, rozs tavaszra 7.83-7.90-7.87, zab őszre 5.69, tengeri szepet.—okt-re 6.95-6.96-6.91, tengeri júniusra 5.40-5.37 koronán kelt. Zab tavaszra 5.88-5.90 korona. Felmondottak 1500 mm. zabot. A készáruk piacán vásárlási kedv hiányában nem volt említésre méltó üzlet és noha a kínálat gyöngye volt, az irányzat és az árak nem rosszabbodtak. Maradtak: rozs őszre 7.61, rozs tavaszra 7.85 koronán.

New York, október 12. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) *Gyapot:* New Yorkban helyben 10.7/16 (10.1/16). Nov-re 9.62 (9.89). Januárra 9.57 (9.79). New-Orleansban helyben 9.4/16 (10.1/16). — *Petroleum:* Stand white New Yorkban 7.45 (7.45). Stand white Philadelphianban 7.40 (7.40). Refined in Cases 8.75 (8.75). Credit Balances at Oil City 1.10 (1.10). — *Zsír:* Western steam 7.45 (7.70). Robe és Brothers 7.85 (7.90). — *Tengeri* irányzata igen szilárd. Októberre 46.7/8 (46.—). Decemberre 42.1/8 (42.—). Májusra 41.7/8 (41.1/4). — *Buza* irányzata szilárd. Piros ősi helyben 80.1/8 (80.—). Októberre 78.1/8 (78.1/8). Decemberre 80.1/8 (81.1/8). Márc.-ra 84.1/8 (84.—). Májusra 84.1/4 (83.—). Gabona szállítási díja Liverpoolba 4.— (4.—). — *Kávé:* fair Rio 7. sz. 8.1/8 (8.1/8). Okt-re 7.05 (6.95). Decemberre 7.25 (7.25). — *Liszt:* Spring Whea. clears 2.80 (2.80). — *Cukor:* 4.1/8 (4.1/8). — *On:* 28.22 (28.52). — *Réz:* 16.1/8 (16.1/8). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, október 12. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) *Buza* irányzata szilárd. Októberre 75.1/8 (74.1/8). novemberre 76.— (75.1/8). *Tengeri* irányzata igen szilárd. Okt-re 40.1/8 (40.1/8). — *Zsír:* Okt-re 7.12 (7.20). Novemberre 7.07 (7.12). — *Szalonna* short clear 8.30 (8.40). — *Sertészsír:* Októberre 16.— (16.—). Decemberre —.— (—.—) — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLEK.

Zúghat a zivatar ...

... Zúghat a zivatar,
Zokoghat a szél is,
Elmegek utánad,
Elmegek én mégis ...
Leszakadhat én rám
A poklokak éje:
Hivogat, csalogat,
Mutatja az utat
A te szemed fénye ...

Messe van ... Messe van ...
A krencsi nagy erdő,
Hirt se' hoz más róla:
Csak a futó felbő ...
Hej! De ha ezerszer
Olyan messe volna,
Szerelmes lelkemnek,
Reszkető szívemnek
Hej! de — közel volna ...

Dingha Béla.

— **A tudomány vértanúja.** A nemrég elhunyt fiatal francia tisztel *Bianchet*-vel, aki Szenegambiában hazautaztatban a sárgaláz áldozata lett, még mindig részvételt foglalkoznak a párisi lapok és emlékeztetbe hozzák azt a sok emberáldozatot, amint az ismeretlen országokban való kutatás követelt; mert ugyszólván alig van kulturállam, amelynek ne lettek volna tudós fiai, akik az ismeretlen földeken a tudomány mártírjaiként vesztették el életüket. Az afrikai kutatóknak számos európai áldozata van; az afrikai utasok egy része lázas betegségek, dizentéria, kigyómarás következtében halt meg, mások halálát pedig árulás és gyilkos erőszak okozta. *Speke* és *Burton* angol tisztek, akik együtt utazták be tudományos célből Közép- és Dél-Afrikát és akiket sok tudományos expedíció követett az általuk megkezdett uton, véletlen szerencsétlenség áldozataivá lettek, amennyiben vadászaton lőtték meg őket. 1854-ben a londoni földrajzi társaság az elhunyt *Dr. Barth* keresésére Afrikába küldött egy hírneves növénytudóst, *Vogel* Edét. Ennek is nyoma veszett; *Stendner*, jeles német természetűdös szintén utának ment, de róla sem érkezett hír sokáig, s csak évek múlva tudták meg, hogy napuszurás következtében halt meg. *Beuermann*, osztrák származású atriái utazó szintén Afrikában lelta halálát. Szudán keleti részéig jutott el s ott a láz megölte őt. *Gérard*, a híres orszólvadász, aki a londoni *Royal Society* segélyével utazott Afrikában, elért egészen a Gambia-forrásokig, s ott vízbe lőttek őt a kisérlő. 1864-ben az angol *Thornton* és a svéd *Andersont* ölték meg a bennszülöttek. *Livingstone* sorsa ismeretes; már 1866-ban azt híresztelték, hogy meghalt, de a hír hamis volt, mert *Stanleynek* sikerült

őket feltalálni és ketten kutatták fel a Tangenyika tó északi vidékét, de *Livingstone* két esztendővel később kísérlője karjai közt halt meg. Az újabb időről megemlíthető *Flatter* expedíciója; őt, valamint társát *Crevaux* tengerész-orvost a *Pilcomayo* partja mellett gyilkolták meg. Előnk emlékeztetben van még *Uzdés* herceg sorsa, aki sikerrel teljes utazásában dizentériában halt meg. Csak nemrég történt, hogy *Morés* márkii lett Afrikában tudománysszomjának áldozata.

— **Politikai szintársulat.** A napokban néhány new-yorki lapban a következő, feltűnő betűkkel nyomtatott apróhirdetés jelent meg:

Keresünk:

jóhangú, osinos alaku vodvill énekesnőket, valamint kellemes megjelenésű fiatal embereket. Nagy kútra akarjuk őket vinni.

!! Elsőrangú fizetés!!
Hosszu szerződés!!

Valahány állásnélküli színész és színésznő kopattat New York utcáit, mind megrohanta a lapok kiadóhivatalait másnap reggel. A kiadóknak egy *Skinner* nevű emberhez utasították a téli szerződés reményében boldog színészcsapatot s természetesen déliben, Thália papjainak és papnőinek egész légiója óhajtott tiszteletet tenni *Skinner* urnál. Az „igazgató” ur egyiket sem fogadta, hanem délután négy órára adott nekik találkozózt egy szálló nagytermében. A kintűzött időben megjelent színészsereg előtt kijelentette *Skinner* ur, hogy nem is amnyira szini működésről van itt szó, hanem — politikáról. A szerződött tagok *Bryan* és *W. A. Clark* érdekében fogtak munkálni; az előbbi a montanai képviselőjelölt, *Bryan* pedig tudvalevőleg *Mac Kinley* ellen lép fel elnökjelöltnek. A színész-társulat egész október havában Montana államban fog utazni a színházban vagy vendéglői termekben bohózatokat ad elő, táncos darabokat mutat be, de mindent — *Bryan* és *Clark* érdekében; a darabokban vonatkozás lesz a két jelöltre, a kuplék, a dalok szintén azokkal foglalkoznak.

*Skinner*nek könnyen sikerült társulatot szerveznie és a színészek tényleg meg is kezdték a korteselőadásokat Montanában; műsorukban néhány elég jónévű amerikai fiatal nagyságnak kizárólag e célra írt vodvillje és operetteje van, amelyek a rtmikus dalokban, kulisszahasagotól tirádaikban és esztanis kuplékban magasztalják *Bryan*nak a réz- királynak és *Clark*nak, a milliósomnak érdemeit. Az előadások ingyenesek és így természetes, hogy mindegyik szuolt ház előtt folyik, s nap-nap után a rendőrségnek kell a színház előtt a rettenetes toladókat megakadályoznia. A két jelölt urnak szép esomó pénzébe kerül ez a politikai-színházi tréfa. A társulatnak harminc tagja van, egy-egynek a hetifizetése hatszáz korona azonkívül megtérítik a tagoknak az összes

utiköltségeket is és pompás ellátásban is részesítik őket. A korteselőadásoknak mindenesetre meglesz az az eredményük, hogy általuk biztosítják a jelöltek a montanai szavazatok egy jó részét.

— **A sárgaláz gyógyítása.** A mexikói kormány már évekkkel ezelőtt százezer dollár pályadíjat ígért annak, aki felleldezi a sárgaláz ellenszerét s e pályadíjnak egy részét kiadták most *Angelo Bellinzaghi* olasz orvosnak. A sárgaláz évenként járványosan szokott fellépni Mexikó kikötőiben és évek óta versengnek az orvosok a pályabér elnyeréséért, de *Bellinzaghi* doktor szérumával lehetett csak eddig számbavehető sikert elérni. Az olasz orvos egy *Kilpatrick* nevű amerikai próbálta először a szert. A betegség első napján husz grammnyi szérumbefecskendezést kapott az amerikai, s a láz azonnal csökkent, a második napon harminc grammot, a harmadikon hatvanat, a negyedikden nyolcvanot. Már a második nap elmúlt a hányóinger és hét nap múlva a beteg teljes egészségben hagyta el a kórházat. Kipróbálták ezután a szérumot még több beteg is és az esetek nyolcvanöt százalékában sikerrel használták, ahol pedig nem járt jó eredménnyel a szérumbefecskendezés, ott az ok a betegség nagyon előrehaladt állapot volt. Még mindig kísérleteznek az olasz orvos találmányával, és ha az eredmény továbbra is kielégítő lesz, a mexikói kormány kiadja *Bellinzaghi* doktornak a pályadíj hátralévő részét is.

— **A „rebellis” papagáj.** Egy fecsegő papagájnak heves összeütközése támadt a héten a párisi rendőrséggel. A macár kalitkája künm függött egy gazdag urasszony házának erkélyén, a montmartre-i hippodrom közelében. A mult napokban egyszerre olyan szokat kezdett kiabálni az utcán járókélokra, hogy csakhamar egész tömeg verődött össze a ház előtt s a pajkos utcai gyerekek ingerkedésére *Poly* mindinkább nagyobb dühbe jött és csak úgy repeszték a esőréből a legválogatottabb gorombaságok. A tömeg úgy elállta már az utcát, hogy odament a sarki rendőr is és telkiabált az erkélyre, hogy vigyék be a rakoncátlanokodó madarat. *Poly* a rendőr hangjára még epébb lett és fokozott erővel kezdett rikácsolni:

— Te hülye rendőr! Te hülye rendőr!

A méltóságában megbántott rendőr erre felment az emeletre és a papagály tulajdonosnőjének minden akadékoskodása dacára is, fogta a kalitkát és madarastul együtt elvitte a rendőrségre. Néhány óra múlva visszaküldték ugyan a papagályt, de a tulajdonosnőjét pénzbírságra ítélték és az ítélet szóból-szóra azzal okolta a rendőrség, hogy: a papagály *rebellis* (!), „modorával” hivatalos ténykedésében sértett meg egy hatósági személyt.

REGENY.

QUO VADIS?

41)

— REGENY —

Irtá: SIENKIEWICZ HENRIK

Chilon e szavaknál arra gondolt, hogy minden fáradsága hiába való volt és hogy Urbán sohasem fogja mérni *Glaucust* megölni, sem ez éjszakán, sem más alkalommal. De egy más következtetéssel rögtön megnyugtatta magát: hogy *Glaucus* sem fogja őt megölni, ha fel is találja és rá is ismer. *Vinicius*, mennél tovább beszélt az agg, annál nyugtalanabb lett.

Mint minden ember, akik egy szüvenedély teljesen lenyűgöz, ő is most csak *Lygia*-ra gondolt és csak az vált mindjobban bizonyossá előtte, hogy *Lygia* itt van a temetőben, hallja, érti és átéri az agg tanításait: akkor sohasem lesz az övé. Már első ízben is, mikor megismerte, az az érzése támadt, hogy sohasem fogja megnyerhetni a leány szívét. Eddig ez nem jutott ismét eszébe és most sem volt ez nála biztos gondolat, inkább csak sejtélem egy bekövetkezendő nagy szerencsétlenségről. Nyugtalanosága hirtelen óriási haraggá változott át az összes keresztények és különösen az aggastyán iránt. Ez a halász, akit első pillanatban egyszerű öreg embernek tartott, most rettegésbe ejtette őt, úgy tekintett rá, mint egy titokzatos fátumra, mely kéréletlenül nehezedik az ő sorsára.

Egy sirásó ismét néhány fátykál helyezte a máglyarakásra, a szél már nem suttogott a fák között, a láng, mint egyenletes, hosszú nyelv kigyúzott a derült, esilagos ég felé és az agg most már *Krisztus* haláláról beszélt. Mindnyájan visszatartották lélegzetüket, halotti esend uralko-

dott és szinte lehetett hallani a szívek dobogását. Ez az ember látta őt!

A jelenlévők ugyan már sokszor hallottak beszélni a Megváltó mártyr haláláról, de midőn most, az apostolt magát hallották erről szólni, kezeiket összeszorították és csukló zokogás közepette verték mellüket.

Végre is megnyugodtak és még nagyobb figyelemmel hallgatták őt. Az aggastyán lehunyta szemét, mintha a távolba akart volna látni és úgy folytató:

— És midőn mindenké jajgatának, egyszerre csak előtört *Mária Magdolnával* és erősíté, hogy ő látta vala az Urat! A nagy fényességnek miatta nem ismerheté őt meg és azt hívé, hogy az a kertész volna. Ő azonban megszólalt vala: „*Mária*!” — Ekkor lábaihoz borult és felkiáltott: — „*Rabboni*!” Ő az apostolokhoz küldé *Máriát* és elűnt. — Az apostolok ám nem hitték vala nékie s midőn ő az örömtől sirt volna, némelyek gnyúlták őt, mások pedig gondolták, hogy a fájdalom megzavarta esztét, mert ő bizonykodott, hogy angyalokat is látott a sirban, noha az apostolok, ismét odasiétvén, a sirt üresen találták. Este megérkezék *Kleofás*, aki másokkal *Emausban* volt, sietve jött és így szóla: „Valóban az Ur feltámadott! — És összegyűlénék őt titokban a zsidóktól való félelmükben. Ekkor az Ur hirtelen közöttük termelt vala, — a bezárt ajtóik illetlen maradának — és midőn mindnyájan megrémültek volna, mondá ő: „*Béke* veletek!”

... És én láttam őt, mint a hogy mindennek látták vala és ő olyan vala, mint a fényesség és mint szíveinknek boldogsága, mert most már hittük, hogy ő feltámadott — és tudtuk, hogy a tengerek ki fognak száradni és a hegyek el fognak porladni, de az ő neve azonban nem fog soha az örök feledésbe merülni.

... És a nyolcadik napon *Tamás* megérinté ujjaival az ő sebeit és megérinté az ő oldalát és lábaihoz borulva, kiáltá: „*En Uram, én Iste-*

nem!” Ő azonban felelé: „Mivel te láttál, hisze is. Boldogok, akik nem látnak és mégis hisznek!” És mi hallottuk szavait és mi láttuk őt, mert ott vala közöttünk.

Vinicius esodólatosan érezte magát e szavak hallatára. Egy pillanatig meglepedezett arról, hogy hol volt ő tulajdonképpen, elveszté érzékét a valóság és az ítélet iránt. Két lehetetlenség között ingadozott. Nem tudta elhinni, amit az aggastyán elmondott és mégis úgy érezte, hogy csak a vak gondolhatja azt, hogy hazudik az agg, mikor így szól: „*En láttam őt!*” Az aggastyán egész valója, a könnyek és a tények, melyekről szólott, kizárták valósággal, hogy nem igazat beszél. Az ifju úgy érezte, mintha álmodnék. De kőrőkörül hullámzott a néma tömeg, a lámpácskák perzselts szaga megütötte orrát: előtte lobogtak a fátykák és mellette a kövön állott az aggastyán, reszkető fejjel, aki tanuságot téve, ismételtette:

— *En láttam őt!*

És beszélt tovább mindenről egészen a mennybemenetelig. Néha pihent kissé, aztán ismét oly körülményesen beszélt, hogy látszott, hogy minden kis körülmény is bevésozótt emlékeztetébe, mintha márványba faragták volna. A hallgatóságot bizonyos esodolat és elragadtatás szállotta meg. Kámszákat hátrahajtották, hogy egyetlen szót se veszítsenek el. Mintegy emberfölötti hatalomtól megszállva, *Galileában* éreztek magokat, vándoroltak az apostolokkal együtt a pusztán át és a vizeken keresztül; a temető mintha tengerré változott volna át és a parton, a kék hajnali ködben, ott állott *Krisztus*, mint akkor, mikor *János*, kitekintve a sájkából, felkiáltott: „*Az Ur!*” — mire *Péter* a vízbe veté magát, hogy hamarabb kulcsolhassa át az ő térdét. — *Mindegyik* areról határtalan esodolat, önfelédtség és megdhatatlan szeretet sugárzott le.

(Folytatása következik.)

— Az iskolásgyermekek látóképessége. A londoni városi hatóság a napokban elrendelte az iskolásgyermekek látási képességének megvizsgálását. A vizsgálat nagyon szomorú eredményt mutatott: 338 920 iskolásgyermek szemét vizsgálták meg az iskolavizsgálók és a gyermekeknek több mint hetvenöt százalékában hiányos látóképességet tapasztaltak. A hatóság természetesen nem tért napirendre az eljlesztő eredmény fölött hanem keresi az ugraszólván általános látási gyengeség okát: az iskolavizsgálók utasította annak a kérdésnek a tanulmányozására, hogy vajjon a gyermekek szeme már azelőtt is ily győrege volt-e, vagy pedig az iskola rontotta-e el, s éppen ezért ismételt szemvizsgálatot tartuak majd a husvéti szünetében az iskolákban, azonkívül pedig felszólította a londoni községtanács a legnevesebb angol szemorvosokat, hogy terjesszék be véleményeiket: mi módon lehetne ennek az eljlesztő szemgyengülésnek elejét venni.

Apróságek.

Baka (a szabályhoz, akit más karján lát.) No, ez szép dolog, hát ez az igaz szerelem?

Szobalány (rugva.) Ugyan hallgass, hisz' ez a hülye csak el akar venni.

Ezredes (a hadgyakorlaton a segédtszjtjéhez.) Hála istennek, az ellenséget jól bekerítettük.

Segédtszjt: Alásan bocsánatot kérek ezredes ur, de az ellenséget a fenséget vezeti.

Ezredes: Millió bomba és kartács! Az egész ezred: *hátra arc!* Rohamlépés!

Napirend.

Naptár. Szombat, október 13. — Római katolikus: Kálmán vt. — Protestáns: Kálmán. — Görög-orosz: (szeptember 30.) Gergely pk., — Zsidó: Tisri 20. Sabbath. — Nap két óra 1 percek. — Nyugszik 4 óra 59 percek. — A hold két reggel 8 óra 48 percek. — Nyugszik 11 óra 35 percek délelőtt.

A miniszterek nem fojálnak.
A főrendiház ülése délelőtt 11 órakor.

Lándi Marcella első fellépése a Magyar Színházban.
A matematikai és fizikai társulat matematikai versenyé délután 2 órakor a Műegyetemen.

Honvéd főellenőrzési szemle a Ferenc József-laktányban reggel 9 órakor az 5. és 6. gyalogezredhez tartozó legénység felett.

Közös hadsergebeli főellenőrzési szemle a Mária Terézia-laktányban reggel 9 órakor a 32-ik gyalogezred 1899-ben besorozott legénysége felett.

A képviselőház közlekedésügyi bizottságának ülése délelőtt 11 órakor.

A képviselőház közgazdasági bizottságának ülése déli 12 órakor.

Walter Crane tiszteletére díszebéd este 8 órakor a Royal szálló külön termében.

Az országos házai kisiparosok egyesületének közgyűlése délután 3 órakor a Tátra kávéház külön termében (Király-utca 77. sz. a.).

Ószi virágkiállítás nyitva egész nap, Koronaherczog-utca 12. sz. a.

Nemzeti Múzeum. Képtár és néprajzi osztály (Csillag-utca 15. sz.) nyitva van délelőtt 9 óratól délután 1 óráig. Többi tárai 1 korona belépődij mellett tekinthetők meg.

Deák-mauzóleum a kerepesi-uti temetőben, nyitva este 6 óráig.

Teknologia iparmúzeum zárva.
Iparművészeti múzeum zárva.
Szabadalmi iroda (Erzsébet-körút 19.) nyitva délelőtt 9—1 óráig.

Központi statisztikai hivatal könyvtára nyitva délelőtt 10 óratól 1 óráig.

Akadémiái könyvtár nyitva délután 3—7-ig.
Múzeum könyvtár nyitva d. e. 9—1-ig.
Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig és délután 3—8-ig.

Iparművészeti múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 10—12 óráig és délután 7 óratól fél 9 óráig.

Földtani Múzeum (Stefánia-ut. 14.) nyitva délelőtt 10 óratól 1 óráig. Belépődij 1 korona.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerepesi-ut. 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-10 óráig és délután 2-3 óráig. Tudakozó osztály és kereskedelmi szakkönyvtár VII. Kerepesi-ut. 22. sz. Hivatalos órák délelőtt 9—12 óráig és délután 3—5 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása, (a Keleti mintárai és kereskedelmörtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás, melyben az üzletvezetés ágazatokat is eszékölő) a városi iparcsarnokban nyitva: délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 2 óratól 4 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V., Váci-körút 32. szám alatt.

Szórakozó helyek.

New York-kávéházban minden este nagy katonazene.

Hanusz kávéház Király-utca sarkán, esténként a magy. kir. honvéd zenekar hangversenye.

Ehm János éttermeiben Nemzeti Színház épület minden este Banda Marci és fia hangversenye.

Putzer György éttermeiben Deák-tér, minden este Schreier hegedű hangversenye.

Somossy Orfeum vilógatott műsor.

Ferenzy kávéház. Csóka nemzeti zenekarának hangversenye.

Tátra kávéház Király-utca Torfajo női zenekárnak hangversenye.

Othton kávéház minden este 8 órakor Banda Marci veje Dajna Balogh Rudi hangversenye.

Hazám kávéház. Horváth Jancsi jeles zenekarának hangversenye.

Erdélyi minta vendéglő. Dalszínház-utca, a fővárosi közönség találkozó helye.

Monopol kávéház Váci-körút 37. minden este Oláh Sándor zenekarának hangversenye.

Folles Caprice kiváló új műsor.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar- és kereskedelem.

A fővárosi Malomegyesület legutóbb tartott teljes ülésében elhatározta, hogy az egyesület kötelékébe tartozó kilenc budapesti malom által eddig fenntartott eladási, csomagolási és lisztlokozati egyezményeket a jelen év végéig hatályukban föntartja. Elhatározta továbbá, hogy a lisztel megfőltve ismét kivételre kerülő zsákok vámentesen behozatala érdekében újabb föltérlesztést intéz a kereskedelmi miniszterhez.

Fizetéképtelenségek. A bécsi **Creditoren-Verein** a következő fizetéképtelenségeket jelenti: Sedmak János szabó Zágráb, Huppert Lipót vegyeskereskedő Oderberg, Lutwar Freide Cernovitz, **Leuchter** Mór kereskedő Zenta, Henke Lajos nyerges Bécs.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára **Buda-pestben** 42.—korona pénzben, — korona árban **Bécs-**

ben a nyersszesz ára 44.20 korona pénzben, illetve 44.60 korona árban.

Borjувásár. 1900. évi október hó 12-én. (A budapesti marhavásártéri vásártéri pénztár részvénytársaságtól.) Felhajtás: Belöldi élő borju 697 drb, leölt borju 4 db, bécsi élő borju — db., — db. horvát, nővendék marha 20 darab, bárány élő 25 darab, leölt bárány 15 darab. Argyezés azonos telekekből: Argyezések. Belöldi élő borju 70—86 i-ig l. r. 88—93 i-ig, kivételes 100 i. 1 kilónként, leölt borju — i.-től i-ig, l. r. — i.-től 125 i-ig, kivét. — i. kilónként, levonás nélkül. Bécsi leölt borju — i-ig. Nővendék marha 44 f.-től 52 i-ig, l. r. — i-ig. l. r. — i-ig. 1 kilónként, silányabb — i-ig. Bárány élő 18—20— k., eölt bárány 16—18 k., kivételes ár — k-ig páronként. Kezdetben élénk volt az irányzat, de később ellanyhult, az árak tegnaphoz képest 4—6 fillérrel csökkentek.

Budapesti sertes-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-lővárosi sertes-konzumvásár argyezése 1900. évi október 12. Készlet 530 darab. Erkezett 909 darab. Összesen 1438 darab. Eladott 766 darab. Maradt 673 darab. — Napi árak: 120—180 kilogramm sulyban 84—94 koronáig, 220—280 kilogramm sulyban 90—95 koronáig, 3.0—3.80 kgr. sulyban 94—100 K-ig. Öreg nehéz páronként 400—500 kilós 84—90 koronáig, Malac 50—100 kgrig 70—84 korona. A vásár hangulata lanyha.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, október 12.

A buzaüzlet ma kellemes hangulatban nyílt meg. A kínálat elégséges volt, de azért a keresletben csak néhány malom vett részt és a forgalom 12.000 métermázsza buzát tett, amely változatlan áron kelt. Egyéb gabonanemekben gyenge volt a forgalom, árváltozások nélkül. A zab ára 5 fillérrel magasabb.

Eladatok:

Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 80 k. 7 K. 85 i., 200 mm. 79 5 k. 7 K. 82 i., 100 mm. 79 2 k. 7 K. 82 1/2 i., 500 mm. 79 k. 7 K. 80 i., 300 mm. 79 k. 7 K. 78 1/2 i., 300 mm. 79 k. 7 K. 70 i., 1000 mm. 78 5 k. 7 K. 82 1/2 i., 100 mm. 78 5 k. 7 K. 80 i., 100 mm. 78 5 k. 7 K. 80 i., 100 mm. 78 5 k. 7 K. 75 i., 100 mm. 78 5 k. 7 K. 60 i., 100 mm. 78 5 k. 7 K. 65 i., 600 mm. 77 5 k. 7 K. 65 i., 300 mm. 78 k. 7 K. 65 i., 100 mm. 78 k. 7 K. 58 1/2 i., 100 mm. 78 k. 7 K. 50 i., 100 mm. 78 k. 7 K. 50 i., 100 mm. 77 5 k. 7 K. 72 1/2 i., 100 mm. 74 5 k. 7 K. 65 i., 100 mm. 77 k. 7 K. 55 i., 100 mm. 77 k. 7 K. 30 i., 100 mm. 76 k. 7 K. 50 i., 200 mm. 75 5 k. 7 K. 32 1/2 i., 100 mm. 75 5 k. 7 K. 30 i., 100 mm. 75 k. 7 K. 30 i.

Ó-Bécsi: 2900 mm. 75 5 k. 7 K. 57 1/2 i.

Erdélyi: 100 mm. 76 k. 7 K. 40 f., 300 mm. 75 k. 7 K. 65 i., 200 mm. 77 5 k. 7 K. 65 i., 200 mm. 75 5 k. 7 K. 47 1/2 i.

Bánati: 200 mm. 75 5 k. 7 K. 27 1/2 i.

Pestvidéki: 150 mm. 80 k. 7 K. 70 i., 100 mm. 79 k. 7 K. 75 1/2 i., 100 mm. 78 k. 7 K. 60 i., 100 mm. 78 3 k. 7 K. 47 1/2 i., 500 mm. 77 5 k. 7 K. 57 1/2 i., 200 mm. 77 k. 7 K. 55 i., 100 mm. 77 5 k. 7 K. 50 i., 200 mm. 75 5 k. 7 K. 50 i., 200 mm. 75 k. 7 K. 30 i., 100 mm. 74 k. 7 K. 30 i., 100 mm. 73 k. 7 K. 10 fillér.

Mind három hónapra.

A rádza nyaklánc

— REGÉNY —

Irta: RUDYARD KIPLING

73

— Azt. Az ingadozó hidakkal, a rosszul felnyergelt lovakkal, a rosszul összetakolt állványokkal és a csalékony futóhomokkal már torkig vagyok. A nyaklánc kell nekem.

— És akkor átengedi nekem a heregeget?

— Sem a heregeget, sem a Naulakhát nem hagyom.

— És holnap az ezredeshez megy?

— A hajnal itt van már. Határozom gyorsan.

— Elmegy az ezredeshez? — ismételte a királyné egészen elébe állva.

— Mindenesetre, ha ide nem adja a nyakláncot.

— És ha oda adom?

— Akkor nem megyek hozzá. Ez egyszerű alku; áll?

Ugyanigy szólott Tarvin Mutrinéhoz.

A királyné kétségbeesetten nézett fel a hajnali csillagra, amely az ég keleti táján halványodni kezdett. Ha a reggel a palotán kívül éri, még a király akarata sem mentheti meg a haláltól.

És ez az ember úgy beszélt, mintha az életét a kezében tartaná és ez úgy is volt, nagyon jól tudta. Ha bizonyítékai vannak, habozás nélkül a maharádzsa elé terjeszti azokat s ha a maharádzsa látni, kételkedni kezd... Sitabhait annyiba vehette, mint hogy ha a hüvös acél már ott is volna karesu nyaklán. Akkor nem ünneplik majd mint egy dinasztának a megalapítóját, hanem névtelenül tűnik el a palotában. Ez a sors várakozik rá. A király értelmi képessége ugyan irgalmatlanul el volt homályosulva arra, hogy Tarvin gyanúsításait egész horderejükben felfog-

hassa, de véletlenül ki volt most szolgáltatva annak, amit ez a kíméletlenül elszánt idegen ellene tenni akar. Legalább is felkeltheti ellene egy indiai udvarnok a gyanakvását, Nolan ezredes közvetítésével teljesen kiszabadíthatja hatalmából a maharádzsa-kunvárt, de még rosszabbat is tehetet... Gondolatait nem akarta tovább fűzni a királyné.

Szíve legmélyén átkozta azt az irgalmas hajlandóságot, amelyet ez iránt a férfi iránt érzett, s amely megakadályozta őt abban, hogy megölje ezt az embert, mielőtt még karjait kőreje fonta. Hiszen az egész találkozást azért csinálta, hogy mérkőzzék vele, s végül nagyon is sokáig játszott azzal a csábító érzéssel, hogy erősebb akarat hatalmában van. De hiszen még nem volt késő...

— És ha nem adom önnek a Naulakhát?

— Akkor ön tudja a legjobban, mi lesz ennek a következménye.

A messze síkságra kalandozott az asszony pillantása, s észre vette, hogy a csillagok már csak nagyon gyengén világítanak. A mélységesen fekete víz színe világosabb lett, most már szürkén csillogott és a nádasban ébredni kezdtek a vad madarak. A hajnali derengés a sarkában volt irgalmatlanul, akár ez az ember. Juggut Singh elővezette a lovakat; kétségbeesett taglejtésekkel sürgette az indulást. Az ég ellenük volt és a földön sehol segítség.

Kezét nyakszirtjére tette. Tarvin éles pattanást hallott s mint valami tüzkigyő, úgy csörrent le róla a nyaklánc.

Nélkül, hogy Tarvinra és az ékszerre nézett volna, oda ment a lovakhoz. Tarvin gyorsan lehajolt és magához ragadta a kineset. Juggut Singh szabadjárvan bocsátotta a lovat. Mialatt félkezevel a nyakláncot belső zsebébe dugta, a másikkal a ló kantárszarához kapott.

Megint megvizsgálta, vajjon a nyeregőv rendben van-e. Sitabhait, aki a lóva mögé lépett, várt a fölszállással.

— Isten önnel, Tarvin száhí! Ne felejtse

el a cigányasszonyt — mondotta, félkarját a ló nyaka fölött kinyújtván. Hehi!

Tarvin villanást látott, s a következő pillanatban a rubinttől csillogó tőr a nyeregtarakába repült, csupán csak egy hüvelyknyire a jobb vállá fölött. Vad, fájdalmas nyögéssel rontott neki lóva a királyné paripájának.

— Old meg Juggut Singh! — kiáltotta a királyné lihegve az elhízott eunuchnak, aki éppen a nyeregbe tápaszkodott fel nagy nehezen — Old meg!

Tarvin keze átfogta finom kézesuklóját, akár csak valami vaskapocs.

— Csak lassan leányom! Lassan!

Megrettenve nézett rá az asszony.

— Így, a lóra akarom fölszegeni — mondotta Tarvin.

Átölelte mind a két karjával s a nyeregbe lendítette fel.

— Most még egy csók volna hátra — szólott föltekintve reá.

Az asszony lehajolt.

— Nem, ezt majd csak így csináljuk — mondotta a férfi, mindkét kezét megfogva és meleg szívvvel megeszkölva a királynét.

Most nagyot ütött a ló vékonyára, a ló lebotoxált a lejtőn, aztán elvágtatott a síkságon.

Tarvin, miután egy kievit a por és röpökő kövek felhője után nézett, amelyben Sitabhait és kísérője eltűnt, mely megkönnyebbüléssel felsőhajtott és a tónak fordult. A siremlek kólapiján elővette belső zsebéből a Naulakhát, szétterítette a térdén és a szemét legettette rajta.

A kövek a hajnallal együtt mindjobban világítottak s megszegeyentették a halom páratos szürkességét. Amint a kis princ nyakán tulragyogtak a fárlayfényt, most versenyre keltek a vörös izzással is, mely hirtelen a nádas mögül föltört és legyőzték ezt is.

(Folytatása következik.)

Rozs: 100 mm. 7 K. 05 f., 300 mm. 7 K. 05 f.
100 mm. 7 K. 02 f., 200 mm. 7 K.
Zab: 100 mm. 5 K. 40 f., 100 mm. 5 K. 70 f.,
100 mm. 5 K. 65 f.

Készpénzfizetés mellett.

A kasszúra hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint, kétszázpénz és kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

B u z a	Kilós	Kilogramm		Kilós	Kilogramm	
		K.-tól	K.-ig		K.-tól	K.-ig
Tiszavideki	75	7.30	7.60	7.00	7.30	7.60
"	75	7.35	7.65	7.05	7.35	7.65
"	77	7.45	7.75	7.15	7.45	7.75
"	78	7.50	7.80	7.20	7.50	7.80
Fehérgyógytet	75	7.10	7.40	6.80	7.10	7.40
"	75	7.30	7.60	7.00	7.30	7.60
"	76	7.40	7.70	7.10	7.40	7.70
"	78	7.50	7.80	7.20	7.50	7.80
Pestvidéki	75	7.15	7.45	6.85	7.15	7.45
"	75	7.30	7.60	7.00	7.30	7.60
"	77	7.40	7.70	7.10	7.40	7.70
"	78	7.50	7.80	7.20	7.50	7.80
Bánási	74	7.20	7.50	6.90	7.20	7.50
"	75	7.30	7.60	7.00	7.30	7.60
"	76	7.40	7.70	7.10	7.40	7.70
"	77	7.50	7.80	7.20	7.50	7.80
Bácskai	75	7.10	7.40	6.80	7.10	7.40
"	74	7.25	7.55	6.95	7.25	7.55
"	75	7.40	7.70	7.10	7.40	7.70
"	76	7.45	7.75	7.15	7.45	7.75

Egyéb gabonafajták		Kilós	Kilogramm	
			K.-tól	K.-ig
Rozs	uj elsőrendű	70-72	6.90	7.10
"	másodrendű		6.80	6.90
Arpa	takarmány	60-62	5.90	6.10
"	égetni való	60-64	5.80	6.00
"	sörözőre való	64-66	5.80	6.00
Zab		30-41	5.40	5.60
Tengeri	bánási		6.10	6.30
"	másodm		6.00	6.20
Repece	uj káposzta		13.50	14.00
"	bánási		13.50	14.00
Köles			6.50	6.70

A határidőszület folyamán a következő kötések történtek:

Buza októberre	7.45-7.50
Buza áprilisra	7.95-7.97
Buza 1901. októberre	0.-
Rozs októberre	7.14-7.18
" áprilisra	7.42-7.44
" májusra	0.-
Tengeri szeptemberre	0.-
Tengeri májusra	5.05-5.07
Zab októberre	5.31-5.34
Zab áprilisra	5.55-5.58
Repece augusztusra	0.-

Déli egy órakor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza októberre	7.47 pénz 7.48 áru
Buza áprilisra	7.95 " 7.96 "
Rozs októberre	7.17 " 7.18 "
Rozs áprilisra	7.43 " 7.44 "
Zab októberre	5.34 " 5.35 "
Zab áprilisra	5.56 " 5.57 "
Tengeri szeptemberre	0.- " 0.- "
Tengeri májusra	5.07 " 5.08 "
Repece augusztusra	0.- " 0.- "

Délután fél 5 órakor zárul:

Buza októberre	7.48-7.49
Buza áprilisra	7.95-7.96
Rozs októberre	7.18-7.19
Rozs áprilisra	7.43-7.44
Rozs májusra	0.-
Tengeri októberre	0.-
Tengeri májusra	5.07-5.08
Zab októberre	5.31-5.32
Zab áprilisra	5.55-5.56
Repece augusztusra	0.-

A budapesti értéktőzsde.

Az utolsó napok gyenge irányzata ma is felszínre maradt, a nélkül, hogy számottevő változások állottak volna be. A marazmus, mely a tőzsdéket uralja, nem enged tért a javulásnak. A vezető értékek zárata csendes volt.

Az előtőzsdén helyi értékek közül csupán Rimamurányiban volt némi üzlet csaknem változatlan árák mellett.

A déli tőzsde némi váltakozás után álláspontján maradt, csupán államvasutakban volt végül némi eladási hajlam észlelhető, a mi azok árfolyamát kedvezőtlenül befolyásolta.

A helyi piac az egész vonalon gyenge volt s a forgalomba került értékek csakis engedmények árán voltak elhelyezhetők.

A valutapiac változatlan.

Az előtőzsde gyenge.
Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 654.—654.25. Osztrák hitelrészvény 643.—645.50. Osztrák-Magyar államvasuti részvény 647.50-648.—. Rimamurányi vasmű 500.—502 korona.
A déli tőzsde változatlan.
Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 654.—654.25. Osztrák hitelrészvény 644.50-645.75. Osztrák-magyar államvasuti részvény 646.50-647.—. Ipar és kereskedelmi bank 165.—. Leszámitoló bank 426.—. 426.50. Rimamurányi vasmű 500.—502.—. Közúti 588.—. —. korona.

Forgalomba került: Koronajáradék 90.40-90.80. Salgótarjáni közsémbánya részvény 630.—. Városi villamos Rimamurányi vasmű 477.—479.—. Városi villamos 280.—282.— korona árfolyammal.

Utőtőzsde. A 4 órai zárlatkor maradt: Osztrák hitelrészvény 647.—. Magyar hitelrészvény 651.—. Leszámitoló bank részvény 426.—. Rimamurányi vasmű részvény 500.—. Osztrák-Magyar államvasut 644.50. Közúti vaspálya részvény 590.—. Városi villamos vasut részvény 286.—. korona árfolyammal.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzerü hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 40.—45.— korona, vörös idei 62.—64.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös bánási — korona, középszemű — korona, nagyszemű — korona. Disznózsír: budapesti: 61.—61.50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszárazított vidéki — korona, városi 4 darabos 52.50-53.— korona, 3 darabos 53.—53.50 korona, itüstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 15.25-15.50 korona 120 darabos — korona, 100 darabos 16.75-17.— korona, 85 darabos 17.75-18.— korona azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.25-14.50 korona, 100 darabos 15.00-15.75 korona, 85 darabos 17.25-17.50 korona. Szilvaiz: szlovéniai 18.—18.25 korona, szerbiai 15.75-16.25 korona, azonnali való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsdén valamivel nyugodtabb az üzlet. Déli tőzsde ingadozó, üzletelen. Zárlat üzletelen, de tartott. Berlini magán-diszkontó 4 1/2%.

Bécs, október 12. (Magyar értékek zárlata) 4% os aranyjáradék 114.20. Tiszai és szegedi kölcson sorsjegye 138.—. Magyar vasuti kölcson ezüstben 97.75. Magyar keleti vasuti állami kötvény 116.—. Magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 423.—. Rimamurányi vasmű részvény 500.—. Magyar koronajáradék 90.20. 4% os Magyar földteherm. kötvény 89.65. Magyar hitelbank részvény 649.50. Magyar nyerevény kölcson sorsjegye 163.—. Kassa-oderbergi vasuti részvény 343.—. Magyar kereskedelmi bank 2553.

Bécs, október 12. (Osztrák értékek zárlata) 4 1/2% os papírjáradék 97.05. 4% os osztr. aranyjáradék 114.65. 1800-iki sorsjegye 131.25. Osztrák hitelsorsjegye 390.—. Angol-osztrák bank 268.—. Bécsi bankgyesület 458.—. Osztrák-magyar bank 1698. Déli vasut 108.50. Dunagőzhajzási részvény 743.—. Dohányrészvény 294.—. Császári és királyi arany 11.46. Német bankváltók 118.14. 4 1/2% os ezüst járadék 96.05. Osztrák koronajáradék 97.25. 1804-iki sorsjegye 197.—. Osztrák hitelintézeti részvény 645.50. Unionbank 528.50. Osztrák Landerbank 408.50. Osztrák-magyar Államvasut 643.50. Elbavölgyi vasut 456.—. Alpesi bányarészvény 409.—. 20 frank. arany 19.27 1/2. Londoni váltóár 241.95. Bécsi Tramway Litt A. 264.—. Bécsi Tramway Litt B. 209.—. Lipót kohó 379. Az irányzat kedvezlen.

Bécs, október 12. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 645.75. Magyar hitelrészvény 650.—. Angol-Osztrák bank 269.—. Bécsi bankgyesület 459.—. Union bank 529.—. Landerbank 409.—. Osztrák-magyar államvasut részvény 644.—. Lombard 105.75. Elbavölgyi vasut 457.—. Északnyugati vasut részvény 444.—. Dohányrészvény 294.—. Rimamurányi vasmű 500.—. Alpesi bányarészvény 411.50. Májusi járadék 97.05. Magyar koronajáradék 90.20. Török sorsjegyek 103.75. Német birodalmi márka 118.20. Napoleon d'or 19.27.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, október 12. (Tőzsdéi tudósítás.) A hivatalos forgalom megnyitáskor az irányzat határozatlan és a spekuláció részben tartózkodó volt a tegnapi nyugati tőzsdék hatása alatt. Később bányarészvények és kohó részvények tetemesen javultak, részben az Iron-Mongereit az amerikai vaspaciról szóló kissé kedvezőbb jelentéseire, részint arra a hírre, hogy a bochni részvényvásárlás legközelebb közteendő üzleti jelentése kedvező kilátásokkal biztat a jövő évre nézve. Ban-

kok emelkedők. Járadékok csökdenek. Vasutakban nincs vételkedv. Zárlat felé a bányarészvények szabálytalank voltak, ellenben bankértékek tartották magukat. Zárlat után a bankértékek fódözések következtében szilárdak voltak. Magánészámítolási kamatláb 4 1/2%.

Berlin, október 12. (Zárlat.) 4 1/2% os papírjáradék —. 4% os osztrák aranyjáradék 96.75. Elbavölgyi vasut —. Magyar koronajáradék 90.25. Osztrák-magyar Államvasut 137.25. Kassa-oderbergi vasut —. Bécsi váltóár 84.50. Magyar vasuti beruházási kölcson 101.10. Alpesi bányarészvény —. Disconto-Commandit 169.15. Általános villamossági Edison 203.—. Gelsenkircheni 181.10. Laura-kohó 190.25. 4 1/2% os ezüstjáradék 96.—. 4% os magyar aranyjáradék 95.25. Osztrák hitelrészvény 201.80. Déli vasut 24.40. Károly Lajos vasut —. Orosz bankjegyek 216.35. 4% os uj orosz kölcson 96.25. Török dohányrészvény —. Olasz járadék 93.90. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 149.50. Harpeni 172.10. Az irányzat szilárd.

Berlin, október 12. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. 4% os magyar aranyjáradék 95.25. Magyar koronajáradék 90.25. Osztrák hitelrészvény 201.90. Osztrák-magyar Államvasut 137.90. Déli vasut 24.40. Északnyugati vasut —. Elbavölgyi vasut —. Orosz bankjegyek készpénz 216.35. Buschtiehradi —. Orosz bankjegy —. (Ultimo) Lombard —.

Hamburg, október 12. (Zárlat.) 4 1/2% os ezüstjáradék 96.—. 1860. sorsjegye 132.50. Déli vasut 24.75. 4% os osztrák aranyjáradék 97.50. Osztrák hitelrészvény 202.—. Osztrák-magyar Államvasut 126.65. Olasz járadék 93.70. 4% os magyar aranyjáradék 95.25. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, október 12. (Zárlat.) 4 1/2% os papírjáradék 96.40. 4% os osztrák aranyjáradék 98.85. Magyar koronajáradék 90.40. Osztrák-magyar bank 121.—. Déli vasut 24.50. Elbavölgyi vasut —. Londoni váltóár 204.52. Bécsi bankgyesület —. Villamos részvény 120.50. 3% os magyar aranykölcson —. 4 1/2% os ezüstjáradék 96.25. 4% os magyar aranyjáradék 95.30. Osztrák hitelrészvény 201.60. Osztrák-magyar Államvasut 138.—. Északnyugati vasut —. Bécsi váltóár 84.75. Párisi váltóár 814.—. Unionbank —. Alpesi bányarészvény 205.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, október 12. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árfolyamok januárra. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 201.90. Osztrák-magyar Államvasut —. Déli vasut 24.75. Osztrák aranyjáradék —. Olasz járadék 192.—. Laura-kohó —. Harpeni 173.75. Discont —. Alpesi —. Bécsi bankgyesület —. Az irányzat szilárd.

Páris, október 12. (Zárlat.) Osztrák-magyar Államvasut —. 4% os osztrák aranyjáradék 99.80. Ottoman Landerbank —. 3% os francia járadék 102.25. Alpesi bányarészvény —. Déli vasut —. 4% os magyar aranyjáradék 95.50. Párisi bankrészvény 1110. Olasz járadék 93.35. Francia törleszt. járadék —. Osztrák földhitelintézeti részvény 1118.—. Török dohányrészvény 323.—. Az irányzat bágyadt.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Október 11. A sertésüzlet irányzata változatlan.
A) Hízott sertések ára: I. A Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli sulyban) — fillérg. Oreg közép (páronként 300-340 kilogramm terjedő sulyban) — fillérg. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli sulyban) 96-98 — fillérg. Fialat közép (páronként 251-320 kilogramm való sulyban) 97-98 — fillérg. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő sulyban) 98-99 — fillérg. — II. Magyar s zedet: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli sulyban) — fillérg. Közép (páronként 240-260 kilogramm sulyban) — fillérg. Könnyű (páronként 260 kilogramm terjedő sulyban) — fillérg. — III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli sulyban) — fillérg. Közép (páronként 250-320 kilogramm terjedő sulyban) — fillérg. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő sulyban) — fillérg. — IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillérg. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő sulyban) — fillérg. — V. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm felüli sulyban) 95-96 — fillérg. Közép (páronként 240-260 kilogramm terjedő sulyban) 94-95 — fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő sulyban) 93 — 94 fillérg.

Sertésliétszám 1900. október 10. napján volt készlet 37.242 darab. — 1900. október 11. napján felhajtott 1005 darab. 1900. október 11. napján elszállított 823 darab. 1900. október 12. napjára maradt készletben 37.424 darab.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. —

Budapest, október 12.

A maximum eldarabolódott és egy része nyugatra, más része Közép-Európára húzódtott. Egy mély depresszió Skandinávia, egy sekély mély Spanyolország felett foglal állást. Az idő Európaészerte változóknak, helyenként csapadékos s a hőmérséklet nagyobbbrést sülyedt.

Nálunk az idő ugyanezok változóknak és szeles volt. Szórvaenyosan gyenge esők is voltak. A hőmérséklet sülyedt és az éjjel az erdélyi Kárpátokban több helyen a 0 fok alá is szállt.

Kilátás: Változóknak és helyenként még esős idő várható, jelentékeny hőmérsékletváltozás nélkül.

Osztálysorsjegyek: **MERCUR** BANK- és váltó-üzlet Részvénytársaságnál

Csak IV., Váci-utca 37. Budapest.

Öt millió kifizetett nyeresmény! Legalkalmasabb megrendelési mód: Postautalványon.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szombat, 1900. október hó 13-án.

Tetemet hívás.

Eredeti dalmű 1 felv. (két képb. n). Zenéjét szerz. Farkas Odön. Szövegét Arany János balladája után írta Versényi György.

Személyek:

Bárczy István	Ney D.	Pörösztó	Ney B.
Bárczy Benő	Takács	Vadászmeester	Mihályi
Csáky Tibor	Kertész	Kálmán	Kiss B.
Kund Abigél	Kaczér	Kabos	Várady
Petó	Szendrői	Szabolcs	Strósz
	Payer M.	Balázs	Kornay

Utána:

Naila, a forrás tündére.

Ballet 3 részben, 4 képb. Irták Nutter és Saint-Leon. Az I. és IV-ik kép zenéjét szerzerző Minkus, a II. és III. képét Delibes Leo.

Kezdete 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1900. október hó 13-án.

Aranyasszony.

Vígjáték 4 felvonásban. Irták Schönthan és Koppel-Elfeld. Magyarosította Makai Emil.

Személyek:

Éva	Alszei	Borbála	Vizvári
Péter	Dezso	Ágnes	Maróthy
Zenómszki	Ujházi	Gyuszi	Ligeti J.
Gerleváry	Náday	Balázs	Hetőnyi

Kezdete 7 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

Szombat, 1900. október hó 13-án.

Coralie és Tsa.

Böhözát 3 felvon. Irták Valabrégue és Hennequin Fordította Heltai Jenő.

Személyek:

Dufaufret Jules	Góth	Thommerel	Bibari
Lucienne	Kálmár	Coralie	Hunyady
Laure	Nikó L.	Etienne	Hegedűs
Glapiesard	Vendrei	Liane	Berzetei
Clemence	Haraszthy	Hőfőherke	Varsányi
Versaquette	Fenyvesi		

Kezdete 7 1/2 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szombat, 1900. október hó 13-án.

Lindh Marcella asszony vendégfellépővel.

A gésák

vagy: Egy japán teaház története. Énekes játék 3 felvonásban. Irtá Owen Hall. Fordította Pál J. Béla és Makai Emil. Zenéjét szerzerző Sidney Jones.

Személyek:

Reginald	Beóthy	Bolton	Galambos
Bronville	Kardos	Vun-Csi	Sziklai
Cunningham	Ódry	Imári mári	Boross
Grimston	Várdaffi	Mimóza	Lindh
Downey	Simon	Molly Soamoro	Ledofsky

Kezdete 7 1/2 órakor.

Jegyek a M. kir. Operaház, Nemzeti és Magyar Színház előadására kaphatók és előjegyezhetők Bárd Ferenc és Testv. zeneműkereskedéseiben Kossuth Lajos-utca 4. sz. és Andrassy-ut 42. sz. a., valamint a New-York kávéházban. (Telefon.)

FOLIES CAPRICE.

Ma kiváló új műsor!

Végül:

Aphrodite.

Nagy parodisztikus bohózat Leitner H.-től. Zenéje Knoch A.-tól. — Személyek:

Berenike, Königin von Aegypten	Weissné
Demetrius, ein Bildhauer	Rott
Chrysis	Ferenczyne
Bachis	Schindlerné
Faustina	Vera
Miso	Elise
Philodemus	Schönberg
Naukrates	Steinhardt
Timou	Ormai
Myrroklaia	Lendvai
Rhodia	Aranynosi
Der Oberpriester	Pfeifer
Aphrodisia	Lengyel
Myrsota	Bayer
Mennoilus, Sklave des Demetrius	Fürst
Spielt im Hause der Bachis, im griechischen Viertel zu Alexandria.		

Ma és mindennap este 8 órakor

honvédeknek hangversenye

a magyar királyi karnagy ur személyes vezetése alatt

Grand Café Hanusz Béla nagykávéházában. VII. Erzsébet-körút 53. a körúti fürdő palotájában.

Ehm János éttermei a Nemzeti Színház épületében

Ma és mindennap **Bandi Marci és fiai** kedvelt zenekara hangversenyez.

Színház után friss étlap.

A NEW-YORK KÁVÉHÁZBAN

Souterrainben étterem. **katona-zene.**

GROSS ÖDÖN Ujvilág és Rostély-n. sarok.

Ferenci kávéházában Csóka közkezdveltségű zenekara esténként hangversenyez. Figyelmes kiszolgálás. Separék. Mérsékelt árak.

Kitűnő kávé-házi italok. Pontos kiszolgálás. Szeparék.

OLÁH

SÁNDOR
kitűnő szólólista zenekarával minden este
•• hangversenyez. ••

Nyitva éjjel 3 óráig. A legjobb magyar konyha Nyitva éjjel 3 óráig.

az Erdélyi Mintavendéglőben,

VI. Dalszínház-utca 8. (az Operaház mellett).

A hazánk mindenfelé szerteszét igaz magyarnak jól iszik azt tapasztalni, hogy utjabban nálunk ismét dalban és zenében csak a magyar korekik, csak a magyar kedvelik. A magyar nótá az, mely a magyarok önmaguké, mely a magyarral bűt és bánatot felejtetni képes. Ezen hazánk eszméitől is magyar ur, hogy az eredeti magyar hatva, hatarozta el magát a szellemben vezetőit és tisztán magyar jellegű „HAZAM-KÁVÉHÁZBAN” működő Horváth Jancsi zenekara mellett kitűnő magyar játékkal kellesse a n. é. közönséget. Kis Polák, a „HAZAM-KÁVÉHÁZ” tulajdonosa. Szives látogatást kér.

TÁTRA NAGYKÁVÉHAZ. Csaldótok szórakozó helye

VII. király-utca 77.

Ma és mindennap **Torjado** remek hölgyzenekar Rosenzweig kedvelt karmester vezetése alatt...

Külön szobák. Hűdög buffet. Mérsékelt árak. Grüner Jacques, kávé.

PUTZER pince-éttermeiben Deák-tér.

Ma és minden este **SCHREYER**, a perzsa sah által kiténtetett hegedűművész hangversenyez. — Számos látogatást eszedik Putzer György vendéglős.

Mindezenmü bel- és külföldi, ugyszintén koleti (perzsa) **szőnyegek**ből álló raktárunk mellett, a **torontáli gyár-ban** készült honi kézzel kötött szőnyegek (Smyrna) dus választéku raktárt rendeztünk be, és meggyezésünk folytán ezeket eredeti gyári árak mellett árusítjuk.

Weisz és Rosenfeld

Budapest, V., Erzsébet-tér 19.

UJ! A Magyar és Népszínházban nagy UJ! tetszéssel előadott újdonságok

Koldus és Királyfi

eredeti operett Sziklay Kornéltól. 2 füzeten. Ára 1 füzetnek 3 korona netto.

„A mit az erdő mesél“

Gézy Istvántól. Zenéjét szerz. Mocsary Imre. Ára az összes daloknak 3 korona netto. Megjeleni és kapható:

SCHUNDA V. JOZSEF

ca. és kir. udv. szállító, hangszergyáros és zeneműkiadó, a pedál-cimbalom feltalálójának. Budapest, IV. ker., Magyar-utca 18. szám.

A m. kir. Opera, Nemzeti Színház, Népszínház, Vigaszínház és Magyar Színház szállítója.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca). Albrecht Ferenc, igazgató.

Pénztárnyitás 7-kor. Az előadás kezdete 8-kor. Hatásos sikere a rendkívül érdekes októberi műsorának.

Pontban 1/2 11-kor

fellép a híres délamerikai énekesnő

La belle Heloisa Titcomb

aki azon nagy tiszteltben részesült, ő felsége a perzsa sah előtt énekelhetni. Ma szombat, október hó 13-án, egész új fényes jelmezzel és díszlettel először: **Der Busenfreund.** Daljáték Kutschera Alajostól. Az előadás után a Somossy-Mulatótól omnibuszok kellek minden irányban, ugymint Budára is. Jegyek elővételben kaphatók Weiss A. dohány nagytörsde, Károly-körút 26. és a Mulató nappali pénztáránál.

ELDORADO-MULATÓ

DOHANY-UTCA 88. Nagy fényes előadás.

Ma és mindennap nemzetközi előadás. Igazgató: FÜRST KÁROLY. 4 HÖLGY. Csaldótok műsor. 4 UR. Kezdete 8 órakor. Szabad bemenet. Hűdög buffet. Szolid és kitűnő kiszolgálásról gondoskodik ERŐS GÁBOR, kávé.

GEOLOGIA FÖLDMÁGNÉSSÉG

A magyar és külföldi természettudományi könyvek legjava a Természettudományi Társulat kiadványainak sorozatában jelenik meg. Ebből a gyűjteményből valók azok a geologiai és földmágnességi művek is, amelyek itt föl vannak sorolva.

INKEY BÉLA. *Nagyág földtani és bányászati viszonyai.* 23 rajzzal. kor. 5.—
KURLÄNDER J. *Földmágnességi mérések 1893/94.* kor. 3.—
LÁSZLÓ EDE. *Magyarországi agyagok chemiai elemzése.* kor. 2.—
PRIMICS A. *Cetrás-hegység geologiaja.* 9 rajzzal és egy térképpel. kor. 3.—
SCHENZL GUIDO. *Adalékok a magyar koronához tartozó országok földmágnességi viszonyainak ismeretéhez.* 2 táblával, hat térképpel. kor. 18.—
SCHENZL GUIDO. *Útmutatás földmágnességi helymeghatározásokra.* 113 rajzzal. kor. 4.—
SZABÓ JÓZSEF. *Előadások a geologia köréből.* 201 képpel és műlapokkal. kor. 7.—
SZABÓ JÓZSEF. *Geologia.* Kötve. kor. 12.—
SZÁDECZKY GYULA. *A zemlèni szigetesség geologiaja.* kor. 2.40

KAPHATÓK

LAMPEL RÓBERT (Wodianer F. és fia) cs. és kir. udvari könyvkereskedésnek kiadóhivatalában Budapest, Andrassy-út 21.

Osztálysorsjegyek: „MERCUR“ BANK- és váltó-üzlet

Részvénytársaságnál

Csak IV., Váci-utca 37. Budapest.

Megjuttási sorsjegyeket és nyereményeket portómentesen küldünk. Utánvét rendelések a nagyobb költségek miatt elkerülendők.

Színházak, szórakozó helyek.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szombat, 1900. október hó 13-án.

San-Toy.

Khinai daljáték 3 felvonásban. Irta Edward Morton, Harry Greenbank és Adrian Ross. Fordították Fái J. Béla és Makai Emil. Zenéjét szerz. Sidney Jones.

Személyek:

George Preston Tollagi	Jung-Si	Róza G.
Poppy, leánya	Bárdi G.	Mi-Kui
Bobbie, fia	Raskó	Szin
Dudley	Fedák	Pin-Szing
Yen-Ho	Németh	Szi-Kiang
San-Toy	Küry	Hu-Ju
Csu-Li	Kovács	Khinai császár
Benson	Szirmai	Szing-Hi
		Szerdahelyi

Kezdeté 7 óraker.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Szombat, 1900. október hó 13-án.

Páris 1900-ban.

Irta: Salamon Ödön.

Kezdeté 1/8 óraker.

VÁRSZÍNHÁZ.

Szombat, 1900. október hó 13-án.

Ottón.

Uránia 4 felvonásban. Irta Sudermann Hermann.

Személyek:

Schwartz	Szacsavay	Angusztá	Lendvayné
Magda	Márkus	Franziska	Rákosi Sz.
Mariska	Nagy I.	Wendlovsky	Náday B.

Kezdeté 7 óraker.

VÁROSLIGETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1900. október hó 13-án.

Ifjúsági előadás, fél helyárakkal.

A megváltó.

Passiójáték 16 képben. Bibliai dráma.

Kezdeté 5 óraker

Cirkusz az állatkertben.

Nemzetközi

birokerseny

a budapesti nagy díjért

5000 korona

ma szombat, október hó 13-án.

Kreindl (Ausztria) Robinetti (Olaszország) ellen
 Ralcevic (Olaszország) Sándorfy (Magyarország) ellen
 Poiree (Belgium) Weber (Németország) ellen
 Roberto (Olaszország) Albert de Paris (Franciáország) ellen
 Hitzler (Németország) Fibens (Belgium) ellen.

Az előadás kezdete 7 óraker.

A bírózás kezdete pontban 8 óraker.

Jegyek előre válthatók a Patkó-Kertész Luiza-féle
 tőzsdében Kristóf-tér és Bécsi-utca sarok.

UNGHVÁRY LÁSZLÓ 300 holdas
 czepléi gyümölcsültetvénye és szőlő-
 telepének árjegyzéke megjelent,
 mely 500 gyümölcsfaj leírását tar-
 talmazza. Nemes esemete eladatik
 2 krtól 50 krig. Rendelhető min-
 denféle vadonca, nagymennyiségű
 sima és gyökere szőlővessző. Kap-
 csma és sóvény-készítésre alkalmas
 akácok, glóitschsa macura, ribizli
 stb. Viszonteladók 20-30% en-
 gedményt s 4-6 havi hitelt kap-
 nak. Kertészeti eszközök és kitűző
 borok is adatnak el. Árjegyzék
 bérmentve küldetik.

Sternberg Ármín és Testv
 os. és kir. udvari hang-
 szergyár.

Központi főraktárában:
Kerepesi-ut 36.

szép, erőteljes és
 csengő hanggal kap-
 hatók 35 frittól felj. 500
 frittig.

Külön zongora-termek: hol
 a leghíresebb zongor-
 rák jutányosan beszeröz-
 hetők: Kossuth Lajos-utca
 22. sz. (Károly-körut sa-
 rok) Zenepalota.

Árjegyzék egészen díj-
 mentes.

Könnyű, jövedelmező kereset

esetleg szűzítés min-
 denki számára, ki tör-
 vényesen engedélyezett rész-
 letivek eladásával foglalkozni
 akar. Ajánlatok
 bankháza

Ifj. Schön Ármín
 Budapest, Erzsébet-körut 48.
 a Royal-nagy szálloda átellenében.

BANK- és váltóüzlet részvénytársaság
 Budapest, IV., Váci-utca 37. sz.

500,000 korona nyerhető:
 1 darab 300-os Magyar jelzésű
 sorsjegy-igérvényvel. Huzás
 októb. 25-én, főnyerem. 100,000 K.
 1 darab Bécsvárosi sorsjegy-
 igérvényvel. Huzás november
 2-án, főnyeremény 400,000 K.

A kettő együtt csak 14 kor. kor. 15.-
 Teljes utánvétellel nem küldetnek.

Legszébb Legjobb Legolcsóbb PAP lap PAP lap PAP lap

1 bszelhajtható vaságy 8 db	5.-	1 acél sodrony ágybetét	5.-
1 kivethető matraccal	10.-	1 tengerifü matraccal	4.50
1 rouge paplan	1.80	1 afrikus " "	5.-
1 " " prima	2.80	1 loször " "	12.-
1 cachmir paplan	3.40	1 ablak köper függöny	3.-
1 satin " "	3.80	1 " tunis " "	1.50
1 atlasz cachmir " "	4.80	1 " gypaju " "	4.50
1 selyem atlasz paplan	8.50	2 ágy, 1 asztalterítő bouret	5.50
1 fodros selyem atl. papl.	13.50	2 " " " gypaju	12.-
1 jó váson paplan lepedő	2.-	1 nagy szobaszőnyeg	2.50
1 " " ágy	1.30	1 " " " " " " " " " "	5.30
1 " " " " " " " " " " " "	2.50	1 " " " " " " " " " " " "	0.80
1 " " " " " " " " " " " "	5.50	1 tapistry ágyelőke	1.50
1 " " " " " " " " " " " "	1.60	1 matr. jó futószőnyeg	4.-
1 " " " " " " " " " " " "	4.30	1 " " " " " " " " " " " "	7.-
1 " " " " " " " " " " " "	7.50		

GICHNER JÁNOS
 paplan, matraccal és kárpitosáru gyáros, szőnyeg, függöny, vas-
 butor stb. nagy raktára
 Budapest, VII., Erzsébet-körut 20.
 Árjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki meg-
 rendelések pontosan eszközöltenek, nem tesző árak kiserőit
 nek, vagy a pénz visszadtatik.

A MERCUR BANK BUDAPEST, IV., Váci-utca 37.

(saját ház.)

eddig a következők főnyereményeket fizette ki vevőinek:

1898. október	600000	kor.
1900. március	400000	"
1898. szeptember	200000	"
1885. november	200000	"
1886. szeptember	200000	"
1896. április	200000	"
1881. június	100000	"
1888. december	40000	"
1899. március	20000	"
1892. június	20000	"
1892. február	20000	"
1886. április	20000	"
1897. március	10000	"
1898. március	10000	"
1885. november	10000	"
1898. október	10000	"
1900. március	10000	"
1900. augusztus	10000	"
1900. október	10000	"

Más hasonló nevű cégekkel való összetévesztések elkerülése
 végett pontos címzést kérünk.

VII. M. kir. szab. Osztalysorsjáték

Egész sorsjegy 12 kor.
 I. osztályú sorsjegyek fél " 6 "
 már kaphatók: negyed " 3 "
 nyolcad " 1.50 "

Megújítási sorsjegyek és nyereménypénzek portómentesen küldetnek hához.
 Utánvételes megrendelések elkerülendők, mert dupla portóba kerülnek. Legelőszérőbb
 megrendelési mód a postautalvány szelvénye.

"MERCUR" BANK- és váltóüzlet r.-társ.
 csak Budapest, IV., Váci-utca 37. szám
 (a bank saját házában).

és még számos kisebb-nagyobb nyereményt.

